

# DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Obnovljena izdaja leto I. števil. 20.

TRST, SOBOTA, 21. MAJA 1949

Cena 15 lir - 10 jugolir - 5 din

## PODEŽELJU ljudsko občino!

Prijateljem, bralcem in demokratom!  
S prihodnjo sredo bo naš list začel izhajati dvakrat tedensko.  
Podpirajte ga, udeležite se njegovega propagandnega raznašanja.

Včeraj se je začela volivna kampanja v petih podeželskih občinah. Volitve v teh občinah so za naše kmete posebno važne. Saj se jim po desetletjih ponovno nudi prilika, da prevzamejo v svoje roke vodstvo občine, od katere je v precejšnji meri odvisna rešitev življenjskih vprašanj vsega podeželskega prebivalstva.

V prvi vrsti je nešteto gospodarskih vprašanj, od katerih je odvisen obstoj naših kmetov in v precejšnji meri pa tudi gospodarstvo našega ozemlja. Zastiti je treba domače pridelke, zlasti vino, sadje in zelenjavo pred uničujočo konkurenco iz inozemstva. Izoboljšati je treba našo poljedelstvo in živinorejo z napravami za namakanje, z obrabnimi semeni in sadikami, s potrebnimi gnojili s traktorji in orodjem, z nakupom plemenske živine. Poskrbeti je treba za najosnovnejše potrebe deželčanov t.j. pozidati razrušene hiše, napeljati vodo in elektriko v vse vase, povežati jih z mestom z rednimi avtobusnimi zvezami, zgraditi napajalnice, pralnice, igrišča, prosvetne domove in druge potrebne naprave. Zlasti pa važna naloga občinskih uprav, da bodo ob sodelovanju davkoplačevalcev pravično razporedili avna bremena.

Za rešitev vseh teh in mnogo drugih nalog pa je nad vse važna, da si delovno ljudstvo v podeželju izbere take svetovalce, ki bodo znali in hoteli izpeljati ta program v korist malih in srednjih kmetov, najemnikov, kolonov in delavcev. Zato je potrebno, da doseže lista Slovanstvo - Italijanske antifašistične unije odn. v mlajši občini lista Komunistične partije absolutno večino. Kajti le z absolutno večino bomo prepredili da bi ostale skupine, ki predstavljajo vask bogataše in oduhove, sotratarke gospodarski in socialni program, ki ga nameravajo izvesti naši predstavniki v korist delovnega ljudstva podeželja.

Podeželski izkoriščevalci, ki se skrivajo za Agnelottovo in Babičevsko stranko, bodo skušali občinski svet izbrabiti v svoje posebne interese ter, da bi se naprej bošatelj od žuljev delovnega ljudstva.

Danes je še čas, da spregledamo, kdo so in kaj hočejo Agnelottovi in Babičevi nacionalisti. Najboljši odgovor so nam dali sami s svojimi kandidati. Tako je SDZ postavila v nabrežinski občini za svojega kandidata človeka, ki se je kot fašist od prve ure udeležil pohoda na Rim. Takozvana Ljudska fronta pa ima v isti občini kandidata, ki je bil od partizanskega sodišča zaradi tatvine in dezertarstva obsoljen na smrt. Takim ljudem naše ljudstvo pač ne more zaupati svojo občino.

In kaj hoče pravzaprav SDZ? Ni objavila svojega volivnega programa ne političnega ne upravnega. Saj pa je tudi razumljivo, ker bi za njen resnični program, ki sili na interese bogatašev in izkoriščevalcev ljudstva, ne volil niti en delavec in kmet. Kdor svoj program skriva, pomeni da ima »a to svoj vzrok. Toda tudi brez programa vemo, da so prodali dušo in telo ameriškomu imperializmu, da so z navdušenjem podzavirali vključitev Trsta v Antantski vojni pakt, da so zagrizeni sovražniki ljudske demokracije. V svojem glasu se navdušujejo tudi za oni Marshallov narč, ki hoče uničiti tržasko industrijo ter vreči na cesto se nadaljnji 30% delavcev. V vprašanju našega ozemlja vneto podpirajo tujo okupacijo in utrditve vojske baze za novo vojno.

Problem našega podeželja sploh ne poznajo, ker se jim ne zdijo vredno priti med kmete in delavce. Kdaj je prišla ta gospodarska vprašanja, kaj potrebuje naš kmet in delavec? Kdaj so se ti ljudje, ki imajo sicer zahtevne, če stike z VU, borili, da bi njegovali delovnemu ljudstvu njegovo težko življenje? Zato pa jim le tudi naše ljudstvo pokazati. V boju s seboj je bilo na njihovem shodu v Bazovici od 139 udeležencev le šest Bazovcev ostali pa v ogromni večini belogardistični ubežniki iz Jugosla vie.

Kaj pa babičevci? Oni pa imajo volivne programe! Toda kakšni? Njihovi pisarni v U. Rugger v Manna, so za vse občine skrodale enaki, ne da bi upoštevali posebne razmere in potrebe po-

sameznih občin. Vse, kar pa je v njih pozitivnega, pa so po vzledu socialistov enostavno prepisali iz programov KP in SIAU. Osnutki programov niso bili niti napravljeni niti kasneje diskutirani na sestankih vaskonov. Tako si ta gospoda predstavlja demokracijo; in to naj bo »ljudska fronta! Te gospode ne zanima kako živi naše ljudstvo na deželi.

Ni slučaj, da je prav v njihovo vodstvo zasel znani tržaski gospod, ki se kot ostali ravna po svojih besedah: »Če bi kmetje kaj radi od mene, naj pridejo v moji pisarno!«

Proti tem programom in kandidatom, kakor tudi proti vsem italijanskim sovinitvom, postavljata SIAU in KP prave zastopnike delovnega ljudstva, ki bodo izvedli program, ki ga je postavilo in odobrilo ljudstvo na mestih množinskih sestankih. Ta program odločno in nedvoumno postavlja vsa vprašanja, ki teže naše kmete, delavce, obrtnike. To je program ljudstva, ki se bori za mir, za narodno enakopravnost, za obnovo in prvočiv našega gospodarstva.

## Protest Komunistične partije, S.I.A.U. in O.F.

### Upravne volitve na našem področju so pripravili v protidemokratskem duhu

Z vsemi sredstvi skušajo ovirati demokratično gibanje, da bi zagotovili zmago šovinističnim strankam - Sistematično uprizarjanje procesov

Ponovno opozarjamo javno mnenje na zapostavljanje, katerega je v času pred upravnimi volitvami v angloameriški coni STO, deležen napredni del prebivalstva.

Ostipilni namen vplivati na volitve v korist protidemokratskih strujam se izraža na dva načina: prvega bi mogli imenovati pravno pot, drugega pa političsko, pri čemer je političsko tudi mobilizacija sodišča v podporo volivni kampanji.

Dočim izgleda, da se angloameriška VU more ponašati z izenačitvijo tukajšnje zakonodaje z ono republike Italije, so v resnici pri nas uvedene italijanske zakone popravili na slabše, da bi tako podprli konservativno in reakcionarno politično struje.

V volivne imenike so bile vplisane osebe, ki bi ne imele nikake pravice, ako bi se spri-

vale mednarodne obveze; od vseh pripravljalnih del za volitve so bili izključeni predstavniki KP in ostalih organizacij, roki priziva za popravne volitve; imenikov so bili mnogo preveč; nedavno je bilo črtanih iz volivnih imenikov več sto volivcev, celo zaradi obsoj, izrednih odločitev posebnega sodišča; ta črtanja so bila izvršena tik pred volitvami z namenom, da se zaradi prekratkoga časa mnogim prizadetim onemogoči mnogim prizadetim uradni postopek za priznanje monokl uradni postopek za priznanje volivne pravice. Te in še neštete druge takorekote za Rotne ovirajo so postavljene demokratičnemu delu prebivalstva.

Opozarjamo nadalje na neuvredno odredbo, zaradi katere bi moralo ljudstvo občine Milje prehoditi cele ure, da dospo od svojih vasi do občinskega sede-

za. Tudi ta ukrep ima namen znižati število glasov listi Komunistične partije.

Sistematično uprizarjanje procesov proti partizanom zaradi posem legalnih ukrepov v maju 1945, procesov pri katerih moramo poslušati da ocenjujejo naše osvobodilno in partizanovo gibanje razni hlapi nacifašizma.

Obiski agentov političnih policij v stanovanjih antifasistov; pozivanje starih antifasistov, borcev na ameriško politično policijo, kjer jih ure in ure zaslišujejo na način, ki ga je pred desetimi leti uporabljala fashistična policija.

Zaupljanje mešanov, čeprav samo začasno, med lepjenjem po zidovih po občinskih predpisih dovoljenih volivnih lepokov;

Use to so dejanja, katerih namen je na eni strani izpostaviti politično najnevarnejši del prebivalstva sovratu in preziru, na drugi strani pa ga strahovati.

Končno nam je bilo pretekli teden sporočeno, da je za časa volivne kampanje dovoljeno svobodno propagandno raznašanje vseh listov ki so to delali že prej in da je zato dovoljeno tudi propagandno raznašanje našega lista.

Zato se je po okrajih, sektorjih in na terenu vnela borba za najboljšega raznašalca, oz. raznašalko. V svoji zadnji številki smo pozivali vse bralce našega lista, naj se udeležijo propagandnega raznašanja našega lista.

Do sedaj smo že imeli nekaj višnih rezultatov. Tiraža našega lista je vidno narasla. Toda to ne sme zadovoljiti naših čitalcev in slovenskih demokratov, ki želijo, da postane list v resnici list slehernega slovenskega družine, slehernega slovenskega demokrata. Zato je smotrno organizirati raznašanje lista.

Na vasi je to lažje, ker se lahko v pol uri obide vse družine. Težje pa je v mestu. Toda to se da odpraviti. Naj bo geslo vsakega raznašalca in vsakega slovenskega demokrata, ki ljubi svoj list in ki ga hoče podpreti v borbi proti slovenskemu ali italijanskemu sovinitvenemu nasprotniku: »V vsako karavno, gostilno, pri vsakem brivcu, itd. »Delo! Jasnno je, da se ne more raznašati lista s tem, da se tovariši omejujejo na krfanje po ulicah ali cestah. Važno je, da obiskujejo po hišah vsako stanovanje kjer živi slovenska družina.

Tovariši si morajo biti na jasnem da je propagandno raznašanje našega lista velike volivne važnosti in najkonkretniša podpora našemu listu, ki ne more računati na podporo Tita, Degasperija ali raznih Antonijev. Naš list računa samo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja, da lahko nadaljuje svojo borbo.

## Jutri dopoldne ob 10,30 bo na trgu Garibaldi

Volivno zborovanje KOMUNISTIČNE PARTIJE



Govorili bodo:

prof. Gelasio Adamoli župan Genove

tov. Oscar Ferlan in tov. Anton Gerlan Predseduje tovarišica Pina Cattaruzzi

Oblasti niso dovolile trga Sv. Jakoba pod pretvezo, da to "moti", cerkvene obrede

## Jutri, 22. maja ob 16.30 bo na trgu v Dolini Otvoritveno volivno zborovanje

### za občino Dolina



Govorili bodo:

tovariš Stane Bidovec, tovariš Vittorio Vidali in tovariš Lovriha Dušan Predseduje tovariš Grgič Rudi

## Jutri ob 16 bo v Škofijah velika ljudska veselica

ki jo organizira KOMUNISTIČNA PARTIJA IZ MILJ ZA VOLIVNI SKLAD



Ob 18 bosta govorila

tovariš STANE BIDOVEC in tovariš VITTORIO VIDALI

## Pozor na nepravilnosti v volivnih potrdilih!

Tudi na podeželju se je uradno začela volivna kampanja

Od večraj opoldne se sprejemajo vse volivne upravičence, naj bodo zelo budni Dogaja se — slej dlej — da so podatki zgrešeni ali prav pri volivcih, ki bodo notrično volili Komunistično partijo ali ki so poznani simpatizerji demokratičnih organizacij.

Zato je potrebno, da se pred odhodom raznašalca volivnih potrdil, kontrolira, če podatki volivnega potrdila odgovarjajo podatkom o vse osebne izkaznice. Če se opazi, kako pomanjkljivo, je treba vnaprejšnje popraviti in zahtevati izstavitve novega, popravljene potrdila. Za vse potrebne informacije obrnite se do Centralne volivne komisije SIAU, ki ima svoj sedež na trgu Ponterosso 6 II.

Prav po uradnem začetku volivne kampanje v Trstu, je centralna volivna komisija cone, kje ne sedi niti en predstavnik demokratičnih organizacij in ki je sestavljena iz predstavnikov italijanskih sovinitvenih strank, razposlala 2000 volivnih upravičencem obvestila, da so bili črtani iz volivnega imenika. Za zopet se je opazilo, da je večina ljudi ki so bili črtani iz volivnega imenika, demokrati. Kar pa je najbolj sramotno v režimu, ki si je nadel ime »demokracije«, je dejstvo, da so bili črtani iz seznama volivnih upravičencev demokrati in profasisti, ki so bili obsoljeni od fašističnega »Tribunale Speciale«.

Med temi je bil črtan iz volivnega seznama in zaradi tega tudi iz liste kandidatov Babičeve protislovenske skupine tudi Franc Stoka, češ da je izkabil rezidenco, ko je bil za časa fašizma interniran v Italiji.

Ne bomo hvallili tega »tribuna« Titove izdajalske skupine in se ne potegujemo zanj kot človeka, marveč postavljamo tu vprašanje iz nanelega stališča. Črtan je bil človek iz volivnega seznama, ki je bil za časa fašizma preganjan. Zato obšajamo tako početje, obsoljanje ga ker je že prešlo v navado v sedanjem režimu »demokracije«. Naša zahteva je ta, da se mu prizna volivno pravico in da se ga pusti v kandidatski listi njegove skupine.

Vsekakor pa je ukrep, ki je bil proti Stoki, najbolj groba kršitev

demokratičnih pravic, najbolj groba kršitev idealov, za katere smo se boril v narodno osvobodilni borbi in za katere je padlo toliko naših ljudi.

Poleg vsega drugoga pa se je te dni vršil tudi volivni proces proti skupini »Delavce enotnosti, ki je delovala v tovarni strojev. Kar namerkat so našli v Borstu nekaj »novih« trupel. Gonja proti partizanom in narodno osvobodilni borbi v volivne svrhe se stopnjuje iz dneva v dan. Naši sovražniki opazujejo, da je naš pokret močan in da bo mnogo ljudi glasovalo za našo Partijo in SIAU, zato pa skušajo dati inkecije propagandi sovinitvenih strank, ki nimejo drugih argumentov, kakor »fobje«, »italijansko in sprotkomizem«, na vsak način skušajo doseči zmako sovinitvenih strank.

Kljub temu pa bo naše zavedno ljudstvo glasovalo za tiste, ki jim v resnici nudijo nekaj. Glasovalo bo za Komunistično partijo v Trstu in Miljah ter za SIAU štirih podeželskih občinah.

demokratičnih pravic, najbolj groba kršitev idealov, za katere smo se boril v narodno osvobodilni borbi in za katere je padlo toliko naših ljudi.

Poleg vsega drugoga pa se je te dni vršil tudi volivni proces proti skupini »Delavce enotnosti, ki je delovala v tovarni strojev. Kar namerkat so našli v Borstu nekaj »novih« trupel. Gonja proti partizanom in narodno osvobodilni borbi v volivne svrhe se stopnjuje iz dneva v dan. Naši sovražniki opazujejo, da je naš pokret močan in da bo mnogo ljudi glasovalo za našo Partijo in SIAU, zato pa skušajo dati inkecije propagandi sovinitvenih strank, ki nimejo drugih argumentov, kakor »fobje«, »italijansko in sprotkomizem«, na vsak način skušajo doseči zmako sovinitvenih strank.

Kljub temu pa bo naše zavedno ljudstvo glasovalo za tiste, ki jim v resnici nudijo nekaj. Glasovalo bo za Komunistično partijo v Trstu in Miljah ter za SIAU štirih podeželskih občinah.

## V Jugoslaviji se stopnjuje teror Rankovičevih morilcev

### Beograjska izdajalska klika uporablja nacifašistične metode

Srbska poslanska zbornica je pred časom odobrila nov zakon. Na osnovi tega zakona se razdeli republika v vrsto okrožij. Vodni odbori v teh upravnih enotah bodo izvoljeni s soprodnimi volitvami. To pomeni, da novih odborov ne bodo volili volivci po mestih in vaseh, nego okrajni in drugi odbori, ki so bili izvoljeni že pred več kot enim letom. To so seveda naredili ezaznasno. S tem zakonom je Titova skupina začasno uničila eno od najosnovnejših pridobitev krvave osvobodilne borbe.

Tudi v Trstu smo imeli nekot podobne volitve, to je bilo še za časa stare Avstrije in še celo stara Avstrija je bila tako enopredna, da je še pred začetkom prve svetovne vojne odpravila ta nedemokratičen sistem. Tak sistem je obstajal tudi v carski Rusiji in ga je pokopal napredek demokratičnih sil. Isti sistem, ki je značilen za plemiško dobo je vladal v Franciji in za časa kraljev in

za je pokopala francoska revolucija. Titova strahovalca pa je ustanovila novo plemstvo, razne »barone« UDBE ter druge spimentalne teoristične in izkoriščevalske elemente. No plemstvo se čuti vedno ogroženo radi sistema »ljudske demokracije«, ki je prišel v veljavno pod pritiskom ljudskih množic, še predno se je sedanja izdajalska skupina doobra polastila oblasti. Ta demokratska zakonodaja je za njih danes zelo nevarna, za to poskušajo prekrotiti kolo zgodovine in spraviti v veljavno zakone Franca Jožeta in Ludvika XIV.

Ista zakonodajna skupščina je odnata izdajo načel demokracije za katrila tudi aratacijo ljudskih poslancev Koriolana Pupija in Predraga Satirovica. Obožena sta »svetovna« propagande in zločinov proti državi. Jasnno je, da rabi Titova skupina »soprodn« volitve, da nadomesti liste poštene ljudje, ki niso hoteli pristati na izdajo načel demokracije za ka-

tere je padlo na desetine tisočev najboljnih sinov naših narodov.

Organ informbiroja »za trajen mir in ljudsko demokracijo« sprota v zadnji številki, da pripravila izdajalska klika v Beogradu usmrtile narodnega heroja iz narodno osvobodilne borbe, Branka Vukelica. Usmrtiti ga hočejo, ker ni v zaporu odstopil od svoje ljubezni in zvestobe do Sovjetske zveze in svetovnega demokratičnega tabora. Prav iz irie je izvila beograjska »Borba« vest, da je »Lavoratore« začel kampanjo proti Slovincem Benečije in da je organ Komunistične partije STO, začel kampanjo proti narodnim pravicam in enakopravnosti Slovincem. Ker je ta laž za vsakega Slovincem v Trstu prav posebno ostipiliva prinašamo pisarjio beograjske Borbe v celoti.

»Kot je znano so se pridružili klerofasistični protislovenski narodni manjšini tudi revizionisti Svobodnega tržaskega ozemlja. Preko vidaljevkega glasila »Lavoratore« so začeli kampanjo proti Slovincem Benečije, zato ker so si dovolili po osesdesletih letih zaženstva in preganjanj pririti svoj prvi kongres v Cedadu. Oni podpirajo načelo, da Slovinci Benečije nimajo pravice, da bi se borili za demokratske pravice in svobodo. S tem so poborniki resolucije Informbiroja v Komunistični partiji STO nahajajo na istih pozicijah kakor italijanska sovinitvena reakcija.

Vsak čitatelj na tržaskem ozemlju bo lahko sam presodil koliko je resnice v pisarijah organa beograjskih izdajalcev.

Organ jugoslovenskih komunistov v Sovjetski zvezi, »za socialističnu Jugoslaviju« prinaša nadaljna imena ljudi, ki so bili aretirani od Rankovičevih rabljev v Jugoslaviji. Tako so bili aretirani: predsednik ljudske skupščine Crne gore, Peter Kometi; član Centralnega komiteta Crne gore, Savo Zarič; minister za Industrijo, Blažo Borovič in pomočnik ministra financne Savo Bozovič ter cela vrsta poplavlj drugih strank.

## MEDNARODNA SOLIDARNOST za našo težko volivno borbo

Italijanski komunisti so nam dan v letakov pomembno količino lepokov, in slovenski, ki se bližajo nastopu za našo volivno kampanjo.

Slovenski in italijanski komunisti ter demokratski Trsta se bratsko zahvaljujejo tovarišem Italije in jih zagotavljajo, da ta dar ojačuje njihovo borbenost proti imperializmu in nacionalizem vseh brav, za obrambo miru in demokracije, za zagotovitev občine ljudstvu!

Izvršilni komite KP STO, Izvršilni odbor SIAU; Tajništvo Osvobodilne fronte.

in demokratsko svoj hvala. Zagotavljamo jim, da bomo podestojili svojo borbo proti imperializmu in nacionalizem ter da bomo ostali izvršilni mednarodni solidarnosti vseh demokratov.

Istotčasno pa se nadaljuje nabiranje prispevkov za volivni sklad. Vsota denarja je že presešla, če računamo tudi prejšnje prispevke za »Dedov in »Lavoratore«, 3 milijone lir. Darujte in prispevajte v volivni sklad, da se bomo lahko vsaj delno zoperstavili papirnati poplavi drugih strank.

Ce postlašamo govornice raznih Babičevih skupin, se nam zdi, da je njihova skupina ena izmed najmočnejših v Trstu in da šteje na tisoče vsakovrstnih pristavež. Njihova demagogija in njihovo sopirjenje ustvarja videz, da je ta skupina »granitna« blok, ki ga ne more nihče razrušiti. Res je, da bosta vsaka mala skupina, ki ima tolo malo vpliva med ljudstvom, za megalomanijo.

Imamo pa dovolj dokazov, da se lahko pripravimo o resnični smočici tukajšnje podružnice Titove protislovenske klike in da se lahko načudimo zaradi nesramljivosti demagogov sa la Stoka, Laurenti in družince.

Ze pred časom smo omenili na straneh našega lista, da se v Babičevi skupini snuje neka zaveza proti njenemu službenemu voditelju in da se nekateri ljudje upirajo njegovi politiki, ki postaja iz dneva v dan bolj odkrito protislovenska, protijudska in protislovenska. Omenili smo, da je Babič vrgel na cesto... Uršiča, t.j. svojega urvel na cesto... »edex ex machina« Titove tržasko politike. Krožile so

## Propagandno raznašanje podpora našemu listu

Pred volivno kampanjo se je naš upravnik skupno z upravnikom soborca »Lavoratore« zanimal, da bi dobil dovoljenje za propagandno raznašanje našega lista po mestu in vaseh. Vojskase oblasti so precej obotavljale in so vedno zavlačevale rešitev tega vprašanja.

Te dni so začeli z razdeljevanjem volivnih potrdil, ki bodo dostavljena vsakemu volivcu osebno ali pa njegovemu najbližjemu sorodniku. Drugim osebam pa jih ne bodo izročili. Opazilo se je, da je več volivnih potrdil; s katerimi se bo šlo na volitve, zgrešeni. Ali je napadno napisan priimek, ali pa podatki ne odgovarjajo podatkom osebne izkaznice. Opo-

zaranjo vse volivne upravičence, naj bodo zelo budni Dogaja se — slej dlej — da so podatki zgrešeni ali prav pri volivcih, ki bodo notrično volili Komunistično partijo ali ki so poznani simpatizerji demokratičnih organizacij.

Zato je potrebno, da se pred odhodom raznašalca volivnih potrdil, kontrolira, če podatki volivnega potrdila odgovarjajo podatkom o vse osebne izkaznice. Če se opazi, kako pomanjkljivo, je treba vnaprejšnje popraviti in zahtevati izstavitve novega, popravljene potrdila. Za vse potrebne informacije obrnite se do Centralne volivne komisije SIAU, ki ima svoj sedež na trgu Ponterosso 6 II.

Prav po uradnem začetku volivne kampanje v Trstu, je centralna volivna komisija cone, kje ne sedi niti en predstavnik demokratičnih organizacij in ki je sestavljena iz predstavnikov italijanskih sovinitvenih strank, razposlala 2000 volivnih upravičencem obvestila, da so bili črtani iz volivnega imenika. Za zopet se je opazilo, da je večina ljudi ki so bili črtani iz volivnega imenika, demokrati. Kar pa je najbolj sramotno v režimu, ki si je nadel ime »demokracije«, je dejstvo, da so bili črtani iz seznama volivnih upravičencev demokrati in profasisti, ki so bili obsoljeni od fašističnega »Tribunale Speciale«.

Med temi je bil črtan iz volivnega seznama in zaradi tega tudi iz liste kandidatov Babičeve protislovenske skupine tudi Franc Stoka, češ da je izkabil rezidenco, ko je bil za časa fašizma interniran v Italiji.

Ne bomo hvallili tega »tribuna« Titove izdajalske skupine in se ne potegujemo zanj kot človeka, marveč postavljamo tu vprašanje iz nanelega stališča. Črtan je bil človek iz volivnega seznama, ki je bil za časa fašizma preganjan. Zato obšajamo tako početje, obsoljanje ga ker je že prešlo v navado v sedanjem režimu »demokracije«. Naša zahteva je ta, da se mu prizna volivno pravico in da se ga pusti v kandidatski listi njegove skupine.

Vsekakor pa je ukrep, ki je bil proti Stoki, najbolj groba kršitev

demokratičnih pravic, najbolj groba kršitev idealov, za katere smo se boril v narodno osvobodilni borbi in za katere je padlo toliko naših ljudi.

Poleg vsega drugoga pa se je te dni vršil tudi volivni proces proti skupini »Delavce enotnosti, ki je delovala v tovarni strojev. Kar namerkat so našli v Borstu nekaj »novih« trupel. Gonja proti partizanom in narodno osvobodilni borbi v volivne svrhe se stopnjuje iz dneva v dan. Naši sovražniki opazujejo, da je naš pokret močan in da bo mnogo ljudi glasovalo za našo Partijo in SIAU, zato pa skušajo dati inkecije propagandi sovinitvenih strank, ki nimejo drugih argumentov, kakor »fobje«, »italijansko in sprotkomizem«, na vsak način skušajo doseči zmako sovinitvenih strank.

Kljub temu pa bo naše zavedno ljudstvo glasovalo za tiste, ki jim v resnici nudijo nekaj. Glasovalo bo za Komunistično partijo v Trstu in Miljah ter za SIAU štirih podeželskih občinah.

demokratičnih pravic, najbolj groba kršitev idealov, za katere smo se boril v narodno osvobodilni borbi in za katere je padlo toliko naših ljudi.

Poleg vsega drugoga pa se je te dni vršil tudi volivni proces proti skupini »Delavce enotnosti, ki je delovala v tovarni strojev. Kar namerkat so našli v Borstu nekaj »novih« trupel. Gonja proti partizanom in narodno osvobodilni borbi v volivne svrhe se stopnjuje iz dneva v dan. Naši sovražniki opazujejo, da je naš pokret močan in da bo mnogo ljudi glasovalo za našo Partijo in SIAU, zato pa skušajo dati inkecije propagandi sovinitvenih strank, ki nimejo drugih argumentov, kakor »fobje«, »italijansko in sprotkomizem«, na vsak način skušajo doseči zmako sovinitvenih strank.

Kljub temu pa bo naše zavedno ljudstvo glasovalo za tiste, ki jim v resnici nudijo nekaj. Glasovalo bo za Komunistično partijo v Trstu in Miljah ter za SIAU štirih podeželskih občinah.

## Razkroj Babičeve skupine

celo govornice, in o tem smo tudi poročali, da je Uršič ušel iz Ljubljane in da ga zaradi tega zelo slabo gledajo v vili Alesi. Opirajo se vedno na govornice, smo tudi javili, da je Uršič govoril z nekimi členiki Babičeve skupine in da jih je prepričeval o pravilnosti resolucije Informbiroja. Vsekakor pa se v Babičevi skupini opaža neko razkrojavalno ozračje, ki se je pomnožilo po »svetlačinskih« uspehih Mrčedola in Rotonde.

Dvakrat smo pisali o notranjih zadevah Babiča in »Primorskis« vedno molčeli. Če pomislimo, da je ta protijudski list takoj pripravljen na najrazličnejše odgovore, se nam zdi njegov molk o tej zadevi dokaj čuden in značilen. Pomeni, da ni to kar smo pisali zgolj govornica. Pomeni, da smo »naše« nadebunde in strokovnjaške frakcijske zadele v živo. Molk je pač najboljšje

priznanje in tudi tokrat se je izkazala pravilnost tega ljudskega izreka.

Med Babičevci se opaža v tem zadnjem času nek preplah, ki ga Stoka ne more učititi s svojimi govornicami na radiu in s svojimi osebami izpadi proti ljudem demokratičnega pokreta, ki vsakodnevno dokazujejo v borbi proti imperializmu in njegovim Titovim in Degasperijevim hlapecem svojo doslednost, ki so jo pa zapravili s svojim protislovenskim stališčem ljudje okoli Babiča in »Primorskega dnevnika«.

Babičevci skupine se je poslastil pravcati obup, ki je znak njenega bližnjega razkroja. Zato se mora začeti k histeričnim in demagoškimi napadom, zato prinaša v obliki »argumentov« vse sramotne klevete, tako nizko padle »Borbe«. Zato so spravili vkuip nek »osnutek« — ki

bo najbrž ostal osnutek — volivnega programa svoje »Sleparske in lašne frakcije« (SILF), ki nima niti repa niti glave in je prevlečen s tako debelo plastjo demagogije, da zamažne sice njegovo jedro.

Molk »Primorskega« o Uršiču, revni in klavni članki, ki jih povzema iz »Borbe«, njihovi uspehi v Mrčedolu in na Rotondi, histerija Laurentija in Stoka, nam dokazuje, da se vsi člani Babičevove skupine niso popolnoma na jasnem o »pravilnosti« njene politike. Zato je nujno, da se ljudje, ki so ostali z Babičem iz nainosti, v dobri veri iz politične nezrelosti, zbližajo demokratičnemu pokretu in se pridružijo veliki vojski miru in napredka, ki jo vodi Sovjetska zveza in ki žanje toliko uspehov v svetu. Naj izvrše vsaj II. mesec po resoluciji IU svojo lastno nalogo in naj pretrgajo vsako vez z izdajalci naših idealov. Naj se ne boje prestopiti prepadu, ki nas loči od Titove skupine. V ki naš loči od Titove skupine. V našem prehodu jim bomo pomagali, naše ljudstvo jim steguje roko, da se rešijo močvirja, v katerega so zavedeni zabredli.

## Program veselice v Sv. Križu

Nastop pevskih in godbenih zborov.

Spornice prireditve. Zabavne igre.

Na Opčinah bo zbiranje vseh koleksarjev, ki bodo ob 14 krenili v Sv. Križ.

Od 18 dalje ples in prosta zabava.

Urniki prevoznih sredstev.

Vlaki: Iz Trsta ob 12.30; 13.10; 14 ; 16.30; 17.05; 17.25; 17.40; 18.40; 19.10 in 19.40; Iz Sv. Križa ob 14.40 16.10; 16.35; 18.35; 18.15; 19.35; 19.56; 20.15; 21.25; in 22. Cene enkratni vožnji lir 60; dvakratni 90.

Kamioni: Iz trga Sv. Jakoba, Sv. Sobote in Garibaldi ob 13.30 dalje S Sv. Križa do zadržka. Cene: enkratni vožnji lir 120.

## Program veselice v Sv. Križu

Nastop pevskih in godbenih zborov.

Spornice prireditve. Zabavne igre.

Na Opčinah bo zbiranje vseh koleksarjev, ki bodo ob 14 krenili v Sv. Križ.

Od 18 dalje ples in prosta zabava.

Urniki prevoznih sredstev.

Vlaki: Iz Trsta ob 12.30; 13.10; 14 ; 16.30; 17.05; 17.25; 17.40; 18.40; 19.10 in 19.40; Iz Sv. Križa ob 14.40 16.10; 16.35; 18.35; 18.15; 19.35; 19.56; 20.15; 21.25; in 22. Cene enkratni vožnji lir 60; dvakratni 90.

Kamioni: Iz trga Sv. Jakoba, Sv. Sobote in Garibaldi ob 13.30 dalje S Sv. Križa do zadržka. Cene: enkratni vožnji lir 120.

# TUPA TAM...

# DELO V MESTU IN NA VASI

# ZGODOVINSKI DNEVI

...KI JE VOLIVNI POT POLITIL... — V tem obdobju uplitenje kampanje se dogajajo razna čarodjstva, ki jih prej nismo bili vajeni. Poleg tega, da se je demokratska stranka spoprijela z restavracijo svojega grofa Rudija de Rinaldina na slovensko radijsko postajo in mu nalozila obremenje, da govori v slovenski in evropski cerkev in o napajalnih zahtevah, se je njena slovenska podružnica spomnila tudi, da smo Slovenci delni »oblogodnega« zapostavljanja s strani nosilcev štirih preokceancskih svobod. Da se je zgodilo kaj takega, smo morali čakati na volitve, kjer je običajna razstava evrope, ki je ležala nedotaknjena leta in leta in ki postaja dobra le v trenutku, ko nastane upravljanje občinskih stožikov. Tedaj se opaža »juris« na volitve, »Demokracija« pa je že prekročila s svojim bahanjem. Ona se je »borila« za pravice Slovencev, njeni ljudje so bili »sposobni« za svobodo našega ljudstva, njena skupina je »eretičistična« in »braniteljica« slovenski na našem ozemlju, njeni odvetniki in »vetropolitov« so »evolucionarji«, ki bodo rešili naše delovno ljudstvo iz »krempljeve« in »pomankljive« »Demokracije« je pač vse. Vsi drugi so zanj kup nesnage. Vsekarer pa je to volivno prizadevanje ljudi, ki se ne morejo sprijazniti z mislijo, da ne bodo mogli postati pastirji uboge stave in ki se »estrastno« boje »evrcinosti«, boleznj, ki napada ljudske souzračnike, zamen.

**PRIJATELJEM VSE NAJBOLJSE.** — V uredništvu »Demokracije« se je našel človek, ki ga od časa do časa napade želja po vrnitvi starih zlatih časov, ko je branil »zapadnokulturne« vrstah »juhererjevih« »šunakov«. Drugače si ne moremo razlagati naslova: »Španska zmaga v Združenih narodih«. Res je, da je Franco najodlednejši profilkomunist, kar skušajo biti tudi razni bivši belogardiisti, četniki, ustaši itd., toda mi mislimo, da si ljudje okoli »Demokracije« skodijo s takimi naslovi. Svetujemo jim, da si take in le lepše slavo-slovesno obdarijo, ker bi jim taki naslovi pokvarili vse »učinkovit« besede odu. Agnetta, ki se bje po prah, da se je tudi on v družini (lepi družini) bodo »vzklikali« naši bralci za svobodo potni fašizmu. Vseeno pa se je »med nami« »procedenca« — »prevela« v Trst (»soudski« so »pč« »soudski«), zelo »hrabri«, ko tako »javno« želijo svojim prijateljem vse nasolje.

**BABIC PROTI... BABICU** — Obleje si ta položaj: Torej Babic je »adolescentni« revolucionar. V svoji »odločnosti« ne skriva svojih simpatij do Sprovera. Očitno je, da se Babic zanima tudi za denarne »težkočes« Sproverjevih »sindipendentov«. Ti pa ne skrivajo svojih simpatij do »anglo-ameriških« »ovaljave« in slavoju njihovo »širokogradnost«, njihovo »epomoch« njihovo »epolitiko« in use kar je njihovega, kljub temu da so na stalni »revizije« »miročne« »pogodbe« z Italijo. Sprover in njegova skupina se širokogradno »ustita«, da je bil Markus eden izmed »najhujših«... »nacionalistov« itd. Torej Babic ne skriva svojih simpatij do Sprovera, ta pa svojih simpatij do imperialistov. Zaključek je, da bomo kmalu prišli do zanimih »znanstvenj«.

**»SRAMEZLJIVOST« NESRAMNIH LJUDI** — »Uvod k njihove« programu je tako »reva«, da je človeka »ram« »brati« podpis »Istie« »Komunistične« partije, ki mora stati na čelu »borbe« proti imperializmu. To pravi, mislec na naš upravljanje program, neka oseba, ki se je 11 mesecov skrivala na straneh »Primorske« »dnevnik« »pod« »pusevdonimom« »A.D.H.«. Tvoja »etična« »pocunost« zelo »dobro«, »poznano« »necunost« »ime« in »tudi« »njegovo« »stran« »necunost«. Nam se zdi, da so se ljudje okoli »Primorske« »dnevnik« »preveč« »naleteli« in »napasli« »demagogije«, da bi lahko »razločili« vsak je najmanjši »konkretni« »problem« »našega« »mesta« in »sveta«. Njim je dovolj »program«, ki se širokogradno (ali po ljudskem »izreku«: »pina« »usta«, »prazo«...), ne da bi gledali na resnično vsebino »visokodoločnih« in »izbranih« »besed«. Zato so tudi »sestavili« tak »program«, ki hitra v samih »proti« »ljudskih« »visokodoločnih« »p« »Zato« »pa« »LDH« in »nekemu« »drugemu« »gospodu« »doktorju«, ki ga je »sestavil«, »največjo« »časť« »dnevniška« »praksa«, »pač«...

**JOK IN STOK KOT POTRDLJO** — Babičevce se je, da jih »napadamo« in da smo se »temeljito« »spravili« »nad« »Titovo« »kličko«. Prihajajo »zaključka«, da smo... »imperialistični« »agenci« »kakor« »običajno«. Toda najbolj zanimivo je, da bodo »svojimi« »klevetami« in »v tem smislu« »tudi« »nadaljevali« »in« »da« »bodo« »jutri« »napisali« »kako« »Titova« »klička« »v« »Trstu« »sprejema« »denar« »od« »Angličev« »in« »Amerikancev« »ali« »pa« »kaj« »podbegnega«. Veste, kakor se pravi temu v italijanski »Mettere« je ma ni »avanti«.

**»SERVIDELI BODO«** — To pesem nam pojejo vsi italijanski in slovenski nacionalisti, imperialisti, reaktorarji, itd. Tako pesem nam pojejo tudi protisovjetski nacionalisti Babičeve skupine (niti zanikajo ne več, da so protisovjetsko usmerjeni). »Koloasni« »dokaz« »da« »ta« »svoj« »sprevideli« »bodo« »so« »ga« »našli« »v« »nekem« »članek« »o« »Borbes«, ki pravi, da so »genovski« »delavci« — »komunisti« »sprevideli« »in« »simpatizirali« »z« »Titom«, »tudi« »Kaj« »jim« »hočete« »reči«? Reve, šlece, »skrahirane« »duse«? Vemo, vemo, »drapci«, da ste hoteli »zanesiti« »svojimi« »novimi« »nacionalističnimi« »teorijami« »upor« »v« »vseh« »Komunističnih« »partijah«, »v« »drževah« »ljudske« »demokracije« »in« »celo« »v« »Sovjetski« »zvezi«, »toda« »vse« »to« »vam« »je« »sto« »podi« »in« »se« »sedaj« »pitate« »s« »takimi« »ljudskimi«? Te »pa« »vam« »morejo« »podaljšati« »vladani«.

## Čudna skrb policije

V zvezi z bližajočimi se upravnimi volitvami se iz dneva v dan stopnjuje vsakovrstna policijska zasliševanja in hišne preiskave naših aktivistov.

Te dni je bila objavljena na policijsko postajo v ul. Istria tovarišica Vera Žužek. Zahtevali so pojasnila kje stanuje in kje je namešena.

Na videz sicer izgleda kot, da je to navaden policijski postopek v administrativne svrhe. Vendar ni tako. Značilno je, da so se raznovrstne tajne policije, ravno v tej volivni kampanji začele vse preveč zanimati za antisofiste. Zaslišujejo se borci in aktivisti, vršijo se preiskave itd. Kaj iščejo pri naših tovariših? Policija prav dobro ve, da antisofisti nimajo orožja. Zakaj ne zaslišuje raje številnih fašistov in kolaboracionistov ki se mirno sprehajajo po Trstu in so celo pripušeni na sodna pričevanja proti partizanom, kjer odkrijo in samozavestno izkazujejo svoje fašistično misljenje. Vse to ob dobrohotni podpori odgovornih oblasti in sodnikov.

Demokrati smatrajo te samovoljne policijske ukrepe kot nov način podpiranja reakcionarnih strank v njihovi volivni propagandi. Ti dokaj revidni manevri pa ne bodo preprečili demokratičnih množic in aktivistov, ki so že iz prošle dobe vajeni takih postopkov. Zato je skrajni čas, da se konča s takim protiljudskim in samovoljnim nastopanjem policije.

## Dolga veriga procesov proti partizanom je propagandno sredstvo reakcije

# Nesramno izzivanje in zadržanje nosilcev štirih atomskih "svobod,"

V ponedeljek se je pred tržaškimi kazenskim sodiščem pričel proces proti članom partizanskega bataljona tovarne strojev Sv. Andreja FMSA. Na zločinu klopi so sedeli slednji bivši partizani: Umberto Bullan, Mario De Santi, Luigi Machnich, Libero Micheloni, Ruggero Ricatti, Manlio Rocco in Giordano Luxa. Zaporjavljajo se se morali, ker so kot člani bataljona, ki je bil ustanovljen 1. maja 1945 v tovarni strojev Sv. Andreja, na podlagi zakonitega ukaza aretirani znane fašiste in skvadriste: Casucci-Ja, Enstje-Ja, Foti-Ja, Caranča, Sciucci-Ja in Mele. Obtožbeno zagovarjajo odvetniki Zennaro, Kezich in Anocchia.

Državni tožilec je zahteval, da se obtožbeno preda potemtudi sodišču, ki jih bi sodilo radi »krutosti« in »surovosti« napram ugrabljenim.

Branilec odv. Zennaro je pa zahteval naj se sodišče izrazi za nekompetentno, da bi sodilo članom osvobodilnega gibanja, ki so vršili svojo dolžnost na povečja redne vojaške oblasti, ki je imela takrat oblast v Trstu. Zahteval je naj se neobtožbeno obtožbeno takoj izpusti na svobodo. Tež zahtevi je je pridružil tudi odv. Kezich, dočim je odv. Anocchia bil mnenja, da se obravnava nadaljuje.

Po polurnem posvetovanju sodnega zbora so bile zahteve državnega tožilca, kakor tudi branilcev odbite.

Nato se je pričelo zasliševanje obtožencev. Prvi, ki je prišel na vrsto je bil tov. Bullan, ki je obrazložil kako je bil ustanovljen partizanski bataljon v tovarni strojev Sv. Andreja. Povedal je, da je bil izn. Forti komandant, on njegov namestnik in Luxa politični komisar bataljona. Vse ukaze so prejemali od IX. korpusa JA. Tako so med drugim prejeli tudi ukaz, naj aretirajo vse nacifasiste.

Odv. Giannini je vprašal tedaj Bullana, če ni vedel, da je takrat obstajal v Trstu CLN, ki je bil po njegovemu mnenju edini zakoniti predstavnik v mestu. Tov. Bullan pa mu je odgovoril, da je vedel, za njegov obtožbo, da se pa ni nikjer videlo od njega nobene aktivnosti.

Jasno je, da odv. Giannini nečisti sedaj vedeti, da je bila takrat v Trstu le vojaška oblast Jugoslovanske armade.

Svedba tega noče upoštevati niti sodišče, dasiravno bi moralo, če bi bilo dosledno in pravično.

Nato je prišel na vrsto Luxa, ki je potrdil samo to, kar je že prej povedal Bullan. Hotel je še nadalje govoriti, toda ga je prekinil Giannini, ki se je bil medtem že pogel in ni mogel več brzdati svojega sovražništva. Člane »Delavske enotnosti« je označil z »erinegati«.

Prisli so na vrsto še ostali obtoženci, in povedali, da so na podlagi ukazov aretirali znane fašiste, skvadriste in kolaboracioniste.

Popolnide je prvi spregovoril obremeni Bullan priča Sciucci, ki je dejal, da je bil od dveh neznanecv aretirani v ulici Don Bosco ter nato odpeljan v tovarno strojev Sv. Marka. Tov. Bullan pa mu je popravil, da ni bil aretirani od dveh neznanecv na ulici, pač pa od njega in sicer v tovarni sami. Foti je nato nadaljeval s svojim pripovedovanjem. Izjavil je, da ni bil tepen in da je bil izpuščen 12. junija.

Za Foti-jem se je zatej povečevali kot mučenik sedel Caranča, ki je bil »o« »svojem« »ugrabljenju«. Nato so sledile še nekatere druge obremenitve priče, ki pa niso povedale nič konkretnega, naker je bila sodba prenesena na naslednji dan.

Celotni potek procesa se je nadaljeval v očitivnem znamenju volivne kampanje. Ljudje, ki tožijo in sodijo partizanske borce za svobodo in žlane napora proti nacifasizmu, hočejo za vsako ceno prikazati vse osvobodilno gibanje kot navadno zločinstvo in prevarništvo, dočim težijo na drugi strani za tem, da bi ponovno povečevali fašizem in ga prikazali kot žrtev barbarizma.

Kot so bili vsi procesi borcev za svobodo predvolivni manevri, je tudi ta proces, ki se vrši prav v času aktivne volivne kampanje »enaka« »metoda«, enak podvig italijanske reakcije in na novo porajajočega se fašizma.

V sredo se je proces nadaljeval in je tudi prišel do predvidevanja zaključka to je tega, kar je zahteval prvi dan državni tožilec: Proces naj se prekine obtožbeno pa pred potemtudi sodišču, ki jih bo sodilo za njihove zločine. Značilno se zlasti besede odv. Zennaro, ki jih je govoril ob zaključku: »Trdi se, da sta Bullan in Luxa organizirala aretacije. Toda iz zasliševanj je razvidno, da sta prej obtožba tako povelje. Zato — če pustimo ob strani in. Forti — »napravimo« »proces« »proti« »IX. korpusu« »od« »katerega« »je« »bil« »odvisen« »bataljon« »napravimo« »proces« »proti« »IX. korpusu« »in« »proti« »Jugoslovanski« »armadi«. Naj bi se »napravilo« »konec« »takim« »procesom«, ki »predstavljajo« »srnoto« »za« »tržaško« »pravo«.

## LJUDSKI ODER - TRST

Maksim Gorki:  
**MATI**  
drama v petih dejanjih  
predstava

**V BAZOVICI**  
v gostini Gruntar (na prostem)  
sobota, 21. maja ob 20. uri

**V RICMANJIH**  
na vrtu Ljudskega doma  
nedelja, 22. maja ob 20. uri

**V BARKOVLAH**  
na terasi Šport Kluba  
četrtek, 26. maja ob 20. uri

**V DVORANI DŠZ (USO)**  
ul. Conti 11  
sobota, 23. maja ob 20. uri

**V NABREŽINI**  
na Gradnovem dvorišču  
nedelja, 29. maja ob 20. uri

Povsod veljajo ljudske cene:  
Sedež . . . . . 100 lir  
Stojšče . . . . . 50  
Za dijake in člane prost. društev stojšče 40 lir

21. 5. 1942 je bil ustreljen Tone Tomšič, organizacijski sekretar CK KPS.

21. 5. 1944 je padla Puričeva bežunska vlada v Kairu.

22. 5. 1813 je bil rojen Richard Wagner, nemški operni skladatelj.

22. 5. 1852 je bil rojen V. N. Samov, raziskovalec sestave krvi in delavec na odkritju transverzije krvi.

22. 5. 1886 je umrl sloveči francoski pisatelj Viktor Hugo.

23. 5. 1941 je umrl slovenski slovenski skladatelj Slavko Oster.

25. 5. 1888 je bil rojen Anatole Nikolajevič Aleksandrov, sovietski skladatelj.

25. 5. 1945 je umrl ruski pisatelj Damjan Bjedn.

26. 5. 1803 je bil rojen Ralph W. Emerson, ameriški pisatelj in filozof.

26. 5. 1890 je bil rojen Samuel El Feinberg, sovietski skladatelj.

26. 5. 1942 je bil ustreljen v Sibenu Rade Končar, sekretar KPŽK.

27. 5. 1926 je umrl v Tomaju na Krasu mladi slovenski pesnik Srečko Kosovel.

**( ( RADIO ) )**

Radio Trst II. (360,6 m. - 832 Kc sek.) Dnevne oddaje: 7.00-7.45, 11.30-14.30, 17.30-24.00.

Ob nedeljah: 7.15, 24.00 neprekinjeno. Poročila glasbo: 11.50, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.

Dnevni pregled tisk: 14.15 (izvzemni nedelje).

SOBOTA: 13.00 Popolninski koncert; 18.00 Iz opernega sveta; 18.30 Oddaja za najmlajše: Pepelu; 20.10 Zanimljivi; 21.00 Sobotni večer; 22.15 Vetrni koncert.

NEDELJA: 9.30 Kmetijska oddaja; 13.00 Glasba po željah; 16.00 Sprehodi po našem podežlju; 17.00 To, kar vsako rad posluša; 19.00 Človek in šport; 21.00 Radijski oder.

PONEDELJEK: 13.00 Pesmi in ples slovenskih narodov; 19.00 Gospodinjina ura; 19.15 Pester večerni koncert; 20.15 Športna šronika; 21.15 Drugo dejanje Delibes-jeve opere »Lakme«.

TOREK: 13.30 Uverture znanih skladateljev; 19.00 Anglišina po radiu; 20.30 Z domače knjižne police; 21.00 Vzori mladini, izvajajo člani Radijskega odera; 21.30 Čajkovski; Peta simfonia.

SREDA: 13.00 Glasba po željah; 18.15 Dvopak; Dumky Trio op. 90; 21.00 Razgovori pred mikrofonom; 21.30 Brahms: Koncert v H-duru; 22.10 Opereta Glasba.

ČETREK: 12.10 Metodijske slovenskih narodov; 18.00 Glasbeno predavanje; 20.30 Človek in priroda; 21.00 Radijski oder: Meško: Na smrt obsojeni, igra v 3 dejanjih, izvajajo člani radijskega odera.

PETEK: 13.00 Glasba po željah; 18.40 Sramelov kvintet; 19.00 Anglišina po radiu; 21.00 Moljstri besede: Član radijskega odera bodo brali iz dela Aleksija Remizova; 21.30: Čajkovski: Koncert za violino v D-duru.

**RADIO MOSKVA**  
v srbohrvaščini  
čas 6.00 val. dol. 25.08; čas 16.00 val. dol. 25.08; 30.08; čas 20.00 val. dol. 19.08; 25.08; čas 21.30; val. dol. 30.8; 37.4.

v slovensčini  
čas 18.45; val. dol. 25.08; 30.8; čas 21.00; val. dol. 30.8; 37.4.

**PRAGA**  
čas 14.45; val. dol. 31.40; čas 16.30; val. dol. 31.41; 1935 čas 19.30; val. dol. 39.92.

**BUKARESTA**  
čas 19.00 val. dol. 50.00.

**BUDIMPESTA**  
čas 18.00 val. dol. 54.9; čas 20.35 val. dol. 54.9.

**SOFIJA**  
čas 20.50 val. dol. 31.92; čas 22.20 val. dol. 39.1.

**VARSAVA**  
čas 19.00 val. dol. 48.25.

**TIRANA**  
čas 21.00 val. dol. 38.22.

**ZA POKRET**  
»Demokratske solidarnosti«  
Tovarišica Saui Marja št 890 (apbranih v K.K. »skamperje«. ASIZZ Griza (pri Miljah) št 1000. Tov. Kojančič Valentin (V. okraj) št 813.

V počastitev spomina pok. Karla Kralj, daruje družina Kralj iz Trebiča št. 2 lire 3000 za sirote padlih v N.O.B.

## SINDIKALNI TEDENSKI PREGLED

# Odločen odpor delavcev v ILVA

Reden potek stavke - Delavci odločno odbili vsako vmešavanje kapitalistov - Kdo je kriv, da primanjkuje plina - Na plenumu so delavci soglasno odbili sindikalno premirje - ES za evidenco brezposelnih

Na sindikalnem polju beležimo v tem tednu izredno močna sindikalna gibanja, ki so posledica težkega ekonomskega položaja v katerem se nahaja tržaško delovno ljudstvo. Skoro na vsakem sektorju dela se pojavljajo mezdna gibanja, ki stremijo po izboljšanju delovnih pogojev, tj. povstavljanju plač in mezd, ki valed porastka cen življenjskih potrebščin, ne odgovarjajo več dejanskim potrebam delavstva. Upravičen zahtevam delovnih slojev pa se s popolnim nerazumevanjem človeških potreb, trdovratno zoperstavljajo delodajalci. Temu so posledica vsa sindikalna gibanja, ki se pogostoma stopnjujejo do stavk.

Na dnevnem redu je eno izmed važnejših mezdin gibanj, ki je privlekel delavce in namešence v ILVA skoro do krajinne mere delavskega odpora, to je do izmenjalnih stavk, ki se dnevno vrstijo v posrednih oddelkih tega podjetja. Ta način delavske borbe pa ni po godu industrijem, ki na ta način izgubljajo svoje najprimernejše orožje to je svojo taktiko odpora, s katerim naj bi zlomili in izrpalil odpor stavkajočih. Z uvedbo stavke, ki se vrši z izmenjavo v posrednih oddelkih, si je delavstvo ustvarilo ugodnejše pogoje za borbo proti trdovratnosti delodajalcev. Na ta način so delavci oskodovali za ne kakor ur na teden, kar jim paje vsa možnost, da vodijo dolgotrajno stavko.

Ravnatelj Zveze industrijem je na nekem sestanku med sindikalnimi predstavniki in predstavniki industrijem, označil ta način delavske borbe kot anepotens. Ta gospod je šel celo tako daleč, da je zahteval naj Vojaška uprava proglasi to stavko za ilegalno in naj se organizatorji aretirajo.

Delavci pa so na to nesmiselno zahtevo dali svoj odločen odgovor, v katerem so izrazili svojo pravico, da se poslužujejo vseh legalnih oblik borbe, o katerih nunajo delodajalci nikake pravice vmešavati. V tem stavkovnem gibanju pa se delavci je delno poslužili svojih težko pripravljanih osnovnih pravic.

Ravnateljstvo podjetja ILVA je skušalo zlomiti enotnost delavcev s tem da so hoteli prikazati agitacijo v politični luči. Toda to jim ni uspelo. Vrgli so v javnost razna »sredstva«, patriotizmu itd. S temi frazami so skušali ustvariti med prebivalstvom sovražno ozračje do stavkajočih. Ljudstvo pa se zaveda, da se delavci ILVA borijo za dosego ekonomskih pogojev, borijo se proti kapitalističnim pohi- njam, borijo se za lastni življenjski obstoj. Kljub postopnemu pomanjkanju plina v mestu in okolici, ki je prizadelo skoro vse prebivalstvo, gleda tržaško ljudstvo z razumevanjem na potek te stavke.

Vprašanje namešencev javnih ustanov še do danes ni bilo povoljno rešeno. Istakoto so v teku mezdna gibanja tiskarjev, kemikov, namešencev Banca d'Italia, Delavci živilske industrije so istakoto postavili svoje zahteve za zvišanje plač.

Enotni sindikati so sklenili, da izvedejo točen popis vseh brezposelnih. Na podlagi točne evidence brezposelnih, ki bo predložena VU, bodo ES nadaljevali sindikalno akcijo za rešitev tega perečega problema.

Zato naj se vsi brezposelni čimprej javijo na sedežu ES, ul. Imbriani, kjer bodo izpolnili zavedni formular.

**Surovež**

V nedeljo 15. t.m. popoldne sta dva mladinca iz Trnovce leplja po vasi volivne lepke SIAU. En lepka sta stavila tudi na hišo št. 12. Toda v istem trenutku je prihrumel iz hiše Babičev pristav Suban Jožef, ki je vse ogoren raztrgal lepke. Ni bil le s tem dejanjem zadovoljen, marveč je mladincema iztrgal iz rok ostale lepke in jih takoj raztrgal. Ko sta ga začudena mladinca vprašala čemu traja lepka je namesto odgovora besno udaril s polenom po glavi 15. letnega tov. Sirk Alberta iz Trnovce in mu prizadel poškodbe. Tov. Sirk je občutil bolečine več dni po napadu. Nasilnej je zagrozil, da bo tudi v bodoče raztrgal vse naše lepke. Seveda pa je v njegovi hiši nedotaknjen Babičev prvomajski lepak.

To je prvi slučaj nasilstva v tej volivni kampanji, ki ne prihaja od strani kakih fašističnih skvadrov, marveč od strani nacionalistov slovenskega izloma. Gospod Suban Jožef pa se zelo moli če misli s pretepanjem preprečiti našo volivno propagando. Surovi napad na naše mladince je dokaz, da so Babičevi izdajalci nabrežinske občine precej nizko z moralo glede izda volitev, kljub temu, da se njihova lista, odlikuje z kmeti - milijonarji.

## Ljudstvo navdušeno sledi naši volivni borbi

V ponedeljek, 16. t. m. se je vršila v dvorani Delavskega športnega društva v ulici Conti 11. mnogo pričakovana, konferenca prof. V. Crisafullija o vprašanju »Občina in demokracija«. Dvorana je bila natrpna polna, tako da so poslušalci napolnili tudi dvorišče ter poslušali govore preko zvočnikov, ki so bili zatej montirani.

Prof. Crisafulli je podal v svojem govoru izčrpano sliko vsega vprašanja občine in občinske uprave v današnjih dneh in v preteklosti. Štiri leta po osvoboditvi imamo končno tudi v Trstu upravne volitve. Blagodati »demokratske« »zavezniške« »vojaške« »uprave« »se« »imamo« »zahvaliti«, da smo v Trstu zaradi v Evropi, ki prispotano šele danes prvič k volivni skrinjici. Govornik je nato prikazal napore na razjedajskih, kapitalističnih krogov, da simbolizirajo »avtonomijo« »občine«. Vsekar ni lahko videli pod fašizmom, kjer so bili vsi svetilniki občine postavljani od zgoraj, s strani državnih organov. Tudi do sedanja občinska uprava ni bila nič drugega, kot privesek državnih organov, ki jih zastopa ZVU.V nasprotju z naporu reakcije, da omeji avtonomijo občine, pa hočejo komunisti čim večjo avtonomijo za občine in druge organe lokalnih uprav.

V pertkem tednu so se vršila povsem nasen ozemlju številna predvolivna zborovanja, ki jih samo bežno naznačimo. Zborovanja so bila povsod dobro posetana, kar kaže, kako se naše ljudstvo zaveda važnosti volitev.

V ponedeljek je imela konferenca o obrambi miru tov. Laura Weiss v PD Rinaldi, v torek Spadaro v PD Perossa, sredo tov. Kovarčič in Gerlane v PD Stella, tov. Destradi in Gombaa v PD Matjažič, tov. Vilhem in Padričah in tov. Slavco v Borštu, v četrtek so imeli konferenca v Kolonovcu tov. Vidali in Gričič, tov. Radič in Slavco v Skednju, tov. Gerlane in Burlo v PD Pisoni, tov. Pescatori in Vilhem v PD Rauber in tov. Zvonko na Prosehu, v petek so se vršile končne sledede konferenca: tov. Persoglia in Lovriha na Skoljetu, tov. Ferlan in Košta na Opčinah, tov. Malalan v Sv. Križu, tov. Abram in Sajojic v PD Tomažič, tov. Vilhem, Poggolini in Cattaruzzi v PD Dugolin, tov. Jurisvič in Mokole v PD Magajna, tov. Spadaro v ul. Commercial, tov. Katra v Grojadi in tov. Tonel ter Vera Žužek v Devinu.

Preko radijske postaje Trst II je govoril v petek tov. Malalan Hen-

## DVOLASTNIKI SE VEDNO PROTESTIRAJO

Kmet iz Bazovice je prišel v naše uredništvo. Dejal nam je, da je večkrat čital v našem listu članke o vprašanju dvovladnosti, predvsem pa o velikih ovirah, ki jih delajo jugoslovanske obojne oblasti dvovladnostni iz Grograde. Razložil nam je nekaj vprašanj, ki se tičejo kmetovalcev iz Bazovice. Najprej nam je naznačil vprašanje birokratičnega odnosa carinarja do svojega dela, kar smo že zadnjič razložili v nekem članku. Pokazal nam je svojo dvovladnostno izkaznico, kjer je z mestnimi črkami napisano, da je kmetom dovoljen prehod čez mejo od sončnega vzhoda do sončnega zahoda. Tega pa se ne drže jugoslovanske obojne oblasti in predvsem pa carinar, ki prihaja na svoje delovno mesto ob pol sedmih osmih in odide že ob polnoči.

Tovariš iz Bazovice nam je dejal, da bi bilo umestno, da bi jugoslovanske oblasti nastavile dva carinarja, ker povzročajo sedanje stanje veliko škodo kmetom.

Drugi problem pa je, da jugoslovanske oblasti ne dovoljujejo prehoda vprečne živine pod prevozno, da se razširja v Bazovici bolezen, kar ne odgovarja resnici. Kmetje morajo pripeljati svoje vozove do meje in jih potem na roko vleči preko meje do svojega kočka zemlje. To je tudi zguba časa in energije.

Štujem pa je problem ženske udeležbenke na bloku z Lovko. Pred časom niso mogle bazoviške žene

## Predel Rojana nima električne razsvetljave

Vas Piščanci nad Rojanom, ki leži v neposredni bližini mesta je še vedno brez električne razsvetljave. Človeku bi se to zdelo skoro nemogoče, saj so pretekla že štiri leta odkar se je končala vojna vira. Vendar prizademo do zaključka, da ni to nič iznarežena, če pomislimo, da sedijo v tržaški občinski žimom se občina ni pobrigala za napeljavo električne razsvetljave in tega se zvesto drži tudi sedanja uprava, ki ni v tem pogledu nič boljša od prejšnje.

Prebivalci Piščancev so se lamsko leto nasilivo občini resolucijo, na katero so prejeli dokaj nejasen odgovor, češ da primanjkuje potrebnih sredstev.

Tako morajo vaščani čakati na milost in nemilost demokristjanskih upraviteljev, ki jim ni prav nič do tega, da se je pred časom zgodila v Piščancih smrtna nesreča in to vled neprodne teme v vasi.

Tem gospodom je pri srcu v prvi vrsti ohranba etaliantvans Trsta in ohranitev svojih stožikov. Povsem logično, ljudstvo jih ni zlojilo in to ljudstvo jim 02. 12. junija tudi definitivno pokazalo, da jim ne zaupa, temveč si bo izvolilo svoje predstavnike, ki bodo upravljali občino v resnično korist vsega prebivalstva.

**POJASNILO**  
Glavnega odbora ASIZZ

Glavni odbor Antifašistične slovensko-italijanske zveze izjavlja, da nima ničesar skupnega z elementi, ki hodijo po hišah za popisovanjem otrok za počinistične kolonije v Jugoslaviji in se pri tem zlonamerno poslužujejo imena ASIZZ.

Vsaka odgovornost za to pobudo političnih kolonij v Jugoslaviji pade izključno le na poedine elemente, ki izvajajo to akcijo in ki so povezani s protisovjetsko Titovo kličko.

Glavni odbor ASIZZ.

## Tako se briga župan zgoniške občine

O ravnanju zgrajenem kraškem vodovodu se je že čisto dolgo in govorilo. Uspela je le malo. Vasi zgoniške občine so še vedno brez vode. V Saleško Bajlo pa sploh ni noben napeljavni vodovoda, za kar leži v prvi vrsti krivda na sedanjem občinskem svetu, kateremu ni bil dobrobit občanarjev vse čas njegovega triletnega upravljanja občine prav nič mar. Temu se sploh ni uditil, saj je bil ta občinski svet, kakor vsi ostali, postavljen od Vojaške uprave, pri kateri uživa tudi zaupanje. Ti ljudje se bodo zdaj prav gotovo pokazali pri volitvah na eni ali drugi listi. Ljudstvo pa dobro ve kaj so naredili v teku triletnega upravljanja in se ne bo več dalo zapeljati estarim zajemca.

Ko sem bil pred par dnevi v vaših zgoniške občine, mi je potolžil čitniški kolonij v Jugoslaviji pade izključno le na poedine elemente, ki izvajajo to akcijo in ki so povezani s protisovjetsko Titovo kličko.

Glavni odbor ASIZZ.

## Obnova tržaške trgovinske mornarice

Tržaško pristanišče ima s svojim zaledjem ugodne prometne zveze. Mreža železniških prog se zaplita v vse smeri zalednih držav. Vse te proge imajo dobre zveze z glavno prometni žilo Trsta, ki jo tvori tako imenovana »sujna železnica«.

Zaradi tega se blagovni promet, seveda pod pogojem, da se odnosi zalednih držav pametno in trezno presojajo ter uredijo, z lahkoto razvije v smeri proti Trstu in obratno.

S tem, da usmerimo promet v tržaško pristanišče, pa ne bomo imeli neposrednih koristi. Zasluček, ki nam ga lahko da pristanišče zavzeti od vozarine pomorskega prometa in pristaniških uslug. Da umooči Trst ta zasluček mora imeti promet in njega razvojnimi možnostmi odgovarjajočo tožajo lastne ladje. Zaradi tega je zelo važna s kakšnim ladjevjem, kakšno tožajo razpolaga naše pristanišče in kakšno je stanje obnove na tem področju.

Ze pristranska gospodarska politika fašizma je povzročila v tržaški trgovinski mornarici vrzeli. Polozaj je bil 1. 1938 ugodnejši od današnjega. Naše pristanišče je imelo tedaj 142 ladj v nosilnosti 755.000 ton. Predvojno stanje pa se je poslabšalo zaradi izgub v zadnji svetovni vojni. Število ladj je padlo na 51 z nosilnostjo 180.000 ton.

Trdijo sicer, da se je tožajo trgovinske mornarice zvišala. Mnenja smo, da ni potrebno o tem mnogo razpravljati, številke same nam bodo dovolj zgovorno odgovorile in nam razgalile vso »učelnicno« »obnove« »ladjeja«.

Pri pristaniški oblasti je bilo na dan 31 decembra 1948 vpisanih usoda 303.857,98 brutto registriranih ton ladj (jadric, motornih jadrnic, parnikov in motornih ladj). Od tega števila pa moramo odšteti 108.552 brutto reg. ton. Gre namreč za ladje, ki so bile med vojno poplajene, a jih uradno še niso izbrisali iz pristaniškega registra. Po odbitku te nerealne postavke v pristaniškem registru dobimo dejansko stanje tožajo in sicer 195.105,98 brutto reg. to. Če k tej številki pristajemo, aziramo odšteteje se opišane in izbrisane ladj iz pristaniškega seznama, ki so bili izvršeni med 31 decembrom in 31. marcem 1949, dobimo najnovejše stanje tržaške

Trgovinske mornarice, t. j. 203.362,76 brutto reg. ton.

V zadnjih štirih letih se je torej tožajo tržaške trgovinske mornarice zvišala za 23.000 brutto reg. ton. Ta številka je zelo nizka, če jo primerjamo z izgubami v zadnji vojni (575.000) oziroma predvojno tožajo (755.000 ton). Pristalek je v primerjavi z vojnimi izgubami 30,4 odstotni, oziroma s predvojno tožajo iz l. 1938. S tako »erokordno« »naglico« »obnove« »mornarice«, bi šele v nadaljnjih 96 letih nadoknadih izgube iz zadnje svetovne vojne. S tako »enaglico« »tržaška« »trgovinska« »mornarica« »imela« »šele« »1. 2045« »tako« »tožajo«, kakršno je imela l. 1938.

Gospodarski načrt za anglo-ameriško oz

# KOMUNISTIČNA PARTIJA STO JE STOPILA PRED TRŽAŠKE VOLIVCE

# Samo KP more uresničiti ljudske težnje

Tudi na nedeljskem volivnem zborovanju smo videli slinčo sliko kot L. maja. Le malo je bilo razlike, najvažnejša je brezdvomno bila ta, da je na tem prvem volivnem zborovanju Komunistična partija bila prisiljena nekaj ljudi, ki so drugih političnih smeri in so prihili iz radovednosti, da bi slišali besede župana Benetk. Tako je bilo videti marsikatero liberalca, demokristjana, socialista itd.

Tudi v nam sovražnih krogih priznavajo očitno dokazov in razlogov, ki jih je navedel odvetnik Gianquinto in ostali govorniki. Po vsebni pa so vsi opazili odlični odgovor, ki so ga dale delovne množice na provokacijo male skupinice iz Via Cavana. Ta skupina je poskušala v teku govora Gianquinta povzročiti nemir in hrup, a je bila že daleč na sredini trga Impero, še predno se je kdo dobro zavedel in je bilo le s težavo slediti skupini bežečih zajcev. Za dvojnimi zaščitnimi pasovi policije je poskušala ta skupinica še nekaj provokacij, ki so presedale celo policijo. S tem so stranke Giunte d'intesa ponovno dokazale, da se ne drže nobenih predvolivnih dogovorov, medtem ko se naši ljudje pustili do sedaj nemotena vsa ostala volivna zborovanja.

Župan, odvetnik Gianquinto, je prišel na trg Garibaldi burno pozdravljen od prisotnih. Kje je razlog temu pričetnemu sprejemu je v kratkih otvoritvenih besedah povedal tov. Gasparini Leopoldo, ravatelj lista Lavoratore, ki je povzročil, da se vrše volitve v nedemokratičnem ozračju, v ozračju ustrahovanj in procesov. Šeprav se uče na zunaj ustvariti videz, da se volitve vršijo v največji svobodi. Kot primer nedemokratičnosti navede tov. Gasparini primer, kako je bil prav dan po izbiri izbranih kandidatov lista Benetka Franc, čeprav je bil Benetka kandidat nam nasprotno liste čeprav je izdajalec ljudskega gibanja protestiral proti temu, ker gre za nedemokratično dejanje.

«Demokratični Trst je poznal do časa Italije Giunte in morilec Collettejeve bande, danes pa je čas, da spozna tudi ljudsko Italijo. Tov. Gianquinto predstavlja tisto Italijo, on predstavlja 200 tisoč komunistov, ki so ga izvolili v Benetkah in 8 milijonov volivcev Ljudske fronte Italije, ki so glasovali 18. aprila. Mi da vemo, da so ti glasovi danes silno narasli.

Na pozdravne besede tov. Gasparinje odgovoril množica z burnim pliskanjem in z vzkliki «Sardinija», kjer je pred tednom zadalo ljudstvo veliko kletvo demokratičnim in ostalim vladnim strankam s tem, da jim je dalo 100 tisoč glasov manj kot lani.

Iz govora tov. Gianquinta povzemamo le najbolj značilne dele,



rode, ki so jih zavedli v najtežje suženstvo in bedo. Nihov program napram ljudskim množicam je isti kot so ga pokazali v Jugoslaviji: Rankovičev teror in beda.

Program KP STO je ljudski ne le, ker ga je delalo ljudstvo, temveč tudi po svoji vsebini in to za vse delavce, kmete, obrtnike, trgovce, brezposelne, upoklenice, žene, mladino itd. To je program miru, demokratičnih svobod in gospodarske obnove. Na osnovi slovensko-italijanskega bratstva in mednarodne solidarnosti, z delovnimi množicami vsega sveta bomo tudi tukaj na Tržaškem ozemlju odnesli zmago na bodočih občinskih volitvah.

## Tovariš Pogassi zaključuje

Govor tov. Bidovca so poslušali večkrat prekiniti z navdušenim pliskanjem. Za njim je tov. Pogassi spregovoril le nekaj besed, ker je preostajalo le malo časa do politično določene zaključke zborovanja.

Tov. Pogassi je povzročil, da je bila prav KP STO tista, ki je neumorno in vztrajno zahtevala volitve v Trstu, a druge stranke in v prvi vrsti stranke Giunte d'intesa so vsako misel na volitve odbijale. Če se torej danes vrše v Trstu volitve, je to zmaga demokratičnih načel Komunistične Partije in poraz nedemokratične politike, ki so jo vodili anglo-ameriški imperialisti in njihovi hlapci. Nadalje je povzročil, da Trst ni nikoli glasoval za klerikalce in tu di na teh volitvah ne bo.

Za tov. Pogassijem je tov. Carletta povedala ženam, da bodo tudi one imele svoje zborovanje na katerem se bodo obravnavale v prvi vrsti vprašanja žena, da bodo lahko vse žene, ki so danes v večini v našem mestu, vedele, kako morajo voliti. Tako bodo tudi v občinski upravi ljudje, ki bodo zastopali njihove interese.

## Nastop tov. Gianquinta

Župan, odvetnik Gianquinto, je prišel na trg Garibaldi burno pozdravljen od prisotnih. Kje je razlog temu pričetnemu sprejemu je v kratkih otvoritvenih besedah povedal tov. Gasparini Leopoldo, ravatelj lista Lavoratore, ki je povzročil, da se vrše volitve v nedemokratičnem ozračju, v ozračju ustrahovanj in procesov. Šeprav se uče na zunaj ustvariti videz, da se volitve vršijo v največji svobodi. Kot primer nedemokratičnosti navede tov. Gasparini primer, kako je bil prav dan po izbiri izbranih kandidatov lista Benetka Franc, čeprav je bil Benetka kandidat nam nasprotno liste čeprav je izdajalec ljudskega gibanja protestiral proti temu, ker gre za nedemokratično dejanje.

«Demokratični Trst je poznal do časa Italije Giunte in morilec Collettejeve bande, danes pa je čas, da spozna tudi ljudsko Italijo. Tov. Gianquinto predstavlja tisto Italijo, on predstavlja 200 tisoč komunistov, ki so ga izvolili v Benetkah in 8 milijonov volivcev Ljudske fronte Italije, ki so glasovali 18. aprila. Mi da vemo, da so ti glasovi danes silno narasli.

Na pozdravne besede tov. Gasparinje odgovoril množica z burnim pliskanjem in z vzkliki «Sardinija», kjer je pred tednom zadalo ljudstvo veliko kletvo demokratičnim in ostalim vladnim strankam s tem, da jim je dalo 100 tisoč glasov manj kot lani.

Iz govora tov. Gianquinta povzemamo le najbolj značilne dele,

ker je prostor le omejen. V zvezi s podlino lažni Babičeve nacionalistične skupine, da je Komunistična partija STO za priključitev Trsta Italiji in da je to politika tudi italijanske Partije, naj navedemo nekatere besede člana prav te toliko klevetane KPI: «Ni mogoče braniti Trsta s politiki, ki vodi v vojno. Vsek bo razumel, da pomeni enostranske kršitev mirovnih pogodb, vojno. Vprašanje Trsta je mogoče rešiti le v sklopu mednarodnih obvez. «Dokler se bo nadaljevala politika obkoljevanja Sovjetske zveze in politika nasprotovanja iz blok, ne bo mogoča nobena mirna in demokratična rešitev za Trst.

Politika miru se strinja popolnoma s interesi Trsta, samo taka politika bo lahko privedla do sporazuma glede vseh vprašanj, ki so odprta, kot je vprašanje guvernerja in toliko drugih.

Govornik razčleni nato vprašanje našega gospodarstva, ki je zelo podobno Benetkam. Za obvedbe mest je življensko vprašanje trgovina z zaledjem na vzhodu in v Srednji Evropi. Obnova trgovine in prometa s temi priradnimi tržišči je ključ, ki lahko reši naše gospodarstvo iz gospodarske krize, v kateri se nahaja.

Sedaj je pa najvažnejše vprašanje imenovanje guvernerja. Govornik čita uvod programa Komunistične partije, v katerem se govori o združitvi obeh kot tržaškega ozemlja in o odhodu okupacijskih čet. S tem bi bila tudi dana mož-

nost, da se izvedejo v Trstu volitve v ustavodajno skupščino. «Zakaj, se vpraša tov. Gianquinto, odbijajo zapadne demokracije vno, ker niso kompetentni; stvarno pa so prinesli v našo vejo občinske uprave duh novega življenja.

Tov. Gianquinto je opozoril prisotne, da se naj ne dajo prevariti, da se naj pazijo pred evolvivnimi obljubami. Volivna kampanja je razstava obljub. Naučite se ločiti kaj je naredila občinska uprava v zadnjih štirih letih? Ali lahko izpolnijo oni, ki jo danes sestavljajo, to kar obljubljajo? Ne! Samo delavska stranka, ki izraža potrebe vsega delovnega ljudstva, lahko izpolni svoje obljube.

Zadnje besede tov. Gianquinto pregluši navdušeno pliskanje in vzklikanje, ki ga gane globoko, ker mu pokaže vso proletarsko solidarnost in bratstvo našega ljudstva z delovnim ljudstvom Italije. Sprejem, ki ga je doživel italijanski gost med našim ljudstvom, je dokaz globoke in prirojene internacionalistične zavesti naših množic, ki se ne dajo zavesti od nacionalizmov. To je tudi najboljši dokaz, da se naše ljudstvo ne ozira na nacionalistična izjavljanja in da mu je dobrodošel vsak predstavnik delavskega pokreta.

## Tov. Bidovec govori

Za tov. Gianquintom je govoril tov. Bidovec, ki je v svojem govoru poudaril posebno nekatera vprašanja. Volitve v občinske uprave se vrše v vzdušju nasilja in procesov proti demokratom, vendar pa nam je v teh nedemokratičnih volivnih pripravah v silno pomoč, zavest, da uživamo podporo vsega demokratičnega sveta. Izraz te podpore demokratičnih sij v svetu je tudi prihod tov. Gianquinta v Trst, kjer je govoril kot predstavnik množice Benetk in ne kot predstavnik imperialističnih tradicij tamkajšnjih kapitalistov in delodajalcev.

Tudi tov. Bidovec je povzročil važnost, da bomo znali ločiti pri izbiranju raznih volivnih list in programov. Stranke Giunte d'intesa, ki so do sedaj upravljale ob-

no, so pokazale svoje protiljudsko bistvo. Posebno proti nam Slovencem so se razkrinkale, v zapostavljanju Slovencev pri podeljevanju sredstev, v svojih besnih gonjah proti slovenskim šolam in proti uporabi slovensčine v uradih ter proti slovenskemu jeziku sploh; prav pred kratkim so se razkrinkale pri podeljevanju enojaznih osebnih izkaznic; razkrinkale so se, ko so odbile, da sprejmejo listo kandidatov v Nabrežini zato, ker je bila napisana le v slovensčini. Stranke Giunte d'intesa so se izkazale v svoji begni gonji proti Slovincem z namenom, da bi ustvarile mržnjo in sovražnost med narodi, da bi odvrgle ljudstvo od njihove izkoriščevalske politike. Zadnji primer njihove profasistične politike je prepoved št. Francu, da kandidira na nam nasprotni listi zato, ker je izgubil arendenco, ko je bil poslan v konfinacijo.

Slovenska demokratična zveza ni mogoča nobena programa, ker ga kot hlapce imperializma tudi imeti ne sme. Obljube nam dajejo namesto njih dolarski imperialisti sami z Marshallovim načrtom, ki je načrt brezposelnosti in gospodarskega izkoriščanja; z Atlantskim paktom, ki je pakt vojne, s pre-

ganjanjem demokratov, partizanov itd. Največja volivna obljuba anglo-ameriških imperialistov pa je, da bodo se nadalje izvajali politiko sovražnosti in preganjanja napram Slovencem, kot se je dosedaj izvajala pod njihovim vrhovnim pokroviteljstvom. Slovenska demokratična zveza pa se nadalje hlapčije in klepetali pred njimi za drobnice. Tem ljudem ne morejo Slovenci dati svojih glasov, ker ne morejo glasovati proti lastnim interesom.

Babičeva skupina obljublja sonce in zvezde z nebi, ker ve, da jim ne bo treba nič izpolniti. Tisti, ki so bili prisotni na Rotondi, zadržajo namreč, da bi dobili zastopnika v občinskem svetu. Nihov program je protisloven in neuresničljiv, ker se tiče po veliki večini vprašanj, ki spadajo pod kompetenco državnih ustanov in ne občinskih. Toda to jih ne moti. Njim gre le zato, da bi čimveč obljubili, tako bo morda le kak preprost človek nasledel. Kako pa izpolnjujejo obljube so pokazali lepo v poslednjem letu, ko so izdali Slovesko zvezo in se pridružili imperializmu, ko so izdali skupnost Slovencev narodov in se obrnili proti njim, ko so izdali lastne na-

Vsa prosvetna društva, ki so se odzvala pozivu Pripravljalnega odbora za zaščito in gojenje napredne ljudske prosvete, sestavljene s timi kulturnimi delavci, ki so ostali zvesti svojemu poslanstvu in se danes tlačenemu ljudstvu, so imela v nedeljo 15. t.m. v dvorani K. K. «Kraljiča» svojo prvo delovno konferenco, da postopoma razčlenijo in rešijo vsa vprašanja prave ljudske kulture, ki jo je skupina prejnjih, voditeljev zamerjalja ter skušala zabliti na stranop.

Nedeljska delovna konferenca prosvetnih društev, ki je obrodila kulturno, pristransko in v prid določeni politični skupini usmerjeno delovanje, je velika pomena za nadaljnji razvoj in podjeto slovenske kulture v smislu splošnega in množičnega ljudskega izobraževanja.

Nase ljudstvo si je v trdo štiriletno borbo proti nacifizmu samo ustvarilo temelje svojih novih resnično napredni kulturi. Ta velika ljudska pridobitev je bila poverjena v roke SHPZ, ki pa tega zaupanja ni bilo vredno, ker se vsa štiri povojna leta ni zmenilo za pravilni razvoj slovenske kulture.

Za konferenco je pomenila torej konferenca, javno in jasno obsodbo skupinice ljudi, ki nimajo s kulturo nič skupnega in se demagoško sklicujejo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja iz koristilovskih in osebnih namenov. Je tudi dokaz, da se izobraženci — ki ljubijo svoj narod, svoje ljudstvo in predume, ne bi se zavedajo, da je njihovo znanje za ljudstvo in ne proti ljudstvu — morajo vrniti v veliko ljudsko družino, kjer se bodo razvili in pomagali razvijati.

Predstavniki prosvetnih društev so tudi pokazali, da je njihova skrb za kulturo in za razvoj naprednih sil na svetu posvečena obraniti miru, ker je vojna sovražnica uspešna napredka, kulture in ljudskega razvoja.

Oster protest se je dvignil iz našega slovenskega ljudstva preko vseh kulturnih predstavnikov zaradi ne demokratskega zadržanja v zvezi z upravo, ki smatra nas Slovence kot neenakopravni narod in ki s tem krši ne samo osnovna demokratska načela, na katera se vsa vada sklicuje ob vsaki priliki, temveč tudi statutarne določbe našega ozemlja, ki so bile podpisane v imenu od Sovjetske zveze, maršala tudi od ZDA in Velike Britanije. Gonja proti slovenskemu jeziku ni samo nedemokratično dejanje, marveč je tudi kulturna sramota. Sredi XX. stoletja je bilo početje nepojmljivo in se ne more strinjati z sedanjo kulturno stopnjo civiliziranega sveta. Bno je prebiti načel vsake politike mora biti spoštovanje drugih narodov in ne pa njihovo zatiranje in zopostavljanje. Res je tudi, da je v Trstu uvedena sovrzestna demokracija, ki nam daje svoje demokratične kulturne primere v Indoneziji, Vietnamu, na Filipinih, Birmaniji, Španiji itd. Trst, kar je preveč in preveč, nam ne dovoljuje tega ne demokratskega zatiranja, ki ne ni niti konstitucionalne spore na eni in drugi strani.

Konferenca je tudi v sklopu sklepov in resolucij pozivala članstvo pro-

svetnih društev, naj oddajo člani PD v sedanjem zelo važnem trenutku se bo bje volina borba in to se vse stranke našega mesta vdele naj manj potegujejo za glasove, svoj glas tisti stranki, ki bo najboljša čuvala, branila in zastopala pravice Slovencev, ki ne bo podlagala nacionalizmov in ki je nasprotna imperializmu in njegovih zasneževalnih načrtov.

Konferenca je otvoril Predsednik Pripravljalnega odbora za ljudsko prosveto tov. Franc Gombač, ki je v svojih uvodnih besedah orisal pomen nedeljske konference ter delovanje POLP. Nato je podal besede tov. Gerlanca, ki je prečital svoj glavni referat. Objavljamo ga v daljšem izveščku. Po referatu tov. Gerlanca so se oglašili z daljšimi poročili: tovariša Jelka Gerbec, ki je poročala o delovanju POLP ter o stanju našega šolstva; tov. Pertot Danilo o delovanju in vprašanjih pevskih zborov ter tovariša Zorka Legiša o predavanjih.

Zaradi pomanjkanja prostora in ker je naš list primoran izhajati

## Delovna konferenca prosvetnih društev dne 15. t.m. v Trstu

enkrat tedensko ne pa dnevno. PD in sedanjem zelo važnem trenutku se bo bje volina borba in to se vse stranke našega mesta vdele naj manj potegujejo za glasove, svoj glas tisti stranki, ki bo najboljša čuvala, branila in zastopala pravice Slovencev, ki ne bo podlagala nacionalizmov in ki je nasprotna imperializmu in njegovih zasneževalnih načrtov.

Konferenca je otvoril Predsednik Pripravljalnega odbora za ljudsko prosveto tov. Franc Gombač, ki je v svojih uvodnih besedah orisal pomen nedeljske konference ter delovanje POLP. Nato je podal besede tov. Gerlanca, ki je prečital svoj glavni referat. Objavljamo ga v daljšem izveščku. Po referatu tov. Gerlanca so se oglašili z daljšimi poročili: tovariša Jelka Gerbec, ki je poročala o delovanju POLP ter o stanju našega šolstva; tov. Pertot Danilo o delovanju in vprašanjih pevskih zborov ter tovariša Zorka Legiša o predavanjih.

Zaradi pomanjkanja prostora in ker je naš list primoran izhajati

## Izdajalska SDZ

Značilno je pri tem, kakšno stališče so zavzele posamezne politične skupine do tega stanja. SDZ, ki odkrito hipečuje anglo-amerikemu imperializmu, se skoro brez protesta zadovoljuje z vsemi ukrepi ali pa k večjemu prosjači pri svojih zasebnikih za drobtine. Babičeva skupina pa se prav tako odreka konkretni borbi za dosego narodnih pravic in se zadovoljuje s papirnato borbo po časopisih in z resolucijami, z edinim namenom vzbuditi slovenski sovinitven in priteniti Slovence v svoj politični krog. Ob pa skušate še bolj poglavitni prepad med Slovenci in Italijani. S tem sta seveda postali dobrodošlo orožje ameriških imperialistov in vojnih hujskačev, s tem ojačujeta njihovo vojaško bazo na našem ozemlju.

## Klikarsko vodstvo SHPZ

Tudi klika, ki je z raznim mahinacijami uzurpirala vodstvo SHPZ in ki je popolnoma odvisna od Babičeve politične skupine, je to dobo uporabila le v politično špekulacijo svojih gospodarjev za razbijanje demokratičnega pokreta in borbo proti njemu, ter zlorabljala v to svoj položaj, ime prosvetne Zveze ter včlanjena društva in ustanove. Dolga je veriga vseh zlorab, ki jih je zagrešilo bivše vodstvo SHPZ od Julija dalje. Kljub jasnemu stališču SHPZ, ki je bilo ponovno izraženo na občnih zborih in konferencah, so načrtno zavražali prosvetno delovanje SHPZ in njenih članic v politične vode Babičeve skupine, izkoriščajoč jih za politično propagando te skupine. Društvom so prepovedali udeležbo na manifestacijah demokratičnih organizacij, sabotalni so napredne kulturne prireditve kot so Gregorčičeve, Cankarjeve, Prešernove in Gradnove proslave. S peto kolono v PD so sabotalni kulturno delo na terenu; s svojimi predavanji in predstavami pa so hoteli uvajati protiljudske politične in ideološke tendence. Pri tem delu je bil njihov najmočnejši adut SNG, ki se je po štirih letih sele zmislijo, da ljudje manjših področjskih vseh potrebujejo gledaliških predstav. Seveda ni šlo vodstvu SNG, da bi zadovoljili tem kulturnim potre-

## Novo delo... ..novi uspehi

Napredni prosvetni delavci so zaradi tega skušali od pomoči v tej težki situaciji, ter so napeli vse sile, da bi obnovili prosvetno delo na terenu. Ker ni bilo več misliti na kakšnokoli pomoč s strani GO SHPZ, so se ti zbrali na sestaneke ter sprejeli resolucijo, v kateri obsodijo razdiralno in protikulturno delo vodstva SHPZ, postavljajo napredno prosvetno organizacijo in ki so bila potrjena na vseh občnih zborih in plenumih SHPZ. Obznanje je zela ključ čistiti aparat SHPZ ter je izključila iz vodstva tovariša Gombača in tovariša Bidovca ostalih članov, ki niso bili njihovega mišljenja, pa ni več valjalo na odbravo seje. Za tem je nadaljevala s pritiskom, zlasti materialno, na ostale funkcionarje ter uslužbence v svojem aparatu. Mnogi jih je bilo kot nasprotnih ali nezanesljivih odstranjenih ali pa premeženih na drugo delo. Ko so se na ta način iznebili vsake kontrole, so začeli s svojim protiljudskim delom, da bi vpregli vso prosvetno organizacijo v službo Babičeve politične skupine. Ker pa je bil odpor ljudstva le prehod, so se morali zadovoljiti s tem, da so začeli sabotalno delo prosvetnih društev, da so napravili v njih razkol ali da so jih vsaj prislili h kulturnemu molku.

# Naprej za dvig in procvit napredne ljudske kulture!

Uspeli smo v svoji borbi proti nacifizmu samo ustvariti temelje svojih novih resnično napredni kulturi. Ta velika ljudska pridobitev je bila poverjena v roke SHPZ, ki pa tega zaupanja ni bilo vredno, ker se vsa štiri povojna leta ni zmenilo za pravilni razvoj slovenske kulture.

Za konferenco je pomenila torej konferenca, javno in jasno obsodbo skupinice ljudi, ki nimajo s kulturo nič skupnega in se demagoško sklicujejo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja iz koristilovskih in osebnih namenov. Je tudi dokaz, da se izobraženci — ki ljubijo svoj narod, svoje ljudstvo in predume, ne bi se zavedajo, da je njihovo znanje za ljudstvo in ne proti ljudstvu — morajo vrniti v veliko ljudsko družino, kjer se bodo razvili in pomagali razvijati.

Predstavniki prosvetnih društev so tudi pokazali, da je njihova skrb za kulturo in za razvoj naprednih sil na svetu posvečena obraniti miru, ker je vojna sovražnica uspešna napredka, kulture in ljudskega razvoja.

Oster protest se je dvignil iz našega slovenskega ljudstva preko vseh kulturnih predstavnikov zaradi ne demokratskega zadržanja v zvezi z upravo, ki smatra nas Slovence kot neenakopravni narod in ki s tem krši ne samo osnovna demokratska načela, na katera se vsa vada sklicuje ob vsaki priliki, temveč tudi statutarne določbe našega ozemlja, ki so bile podpisane v imenu od Sovjetske zveze, maršala tudi od ZDA in Velike Britanije. Gonja proti slovenskemu jeziku ni samo nedemokratično dejanje, marveč je tudi kulturna sramota. Sredi XX. stoletja je bilo početje nepojmljivo in se ne more strinjati z sedanjo kulturno stopnjo civiliziranega sveta. Bno je prebiti načel vsake politike mora biti spoštovanje drugih narodov in ne pa njihovo zatiranje in zopostavljanje. Res je tudi, da je v Trstu uvedena sovrzestna demokracija, ki nam daje svoje demokratične kulturne primere v Indoneziji, Vietnamu, na Filipinih, Birmaniji, Španiji itd. Trst, kar je preveč in preveč, nam ne dovoljuje tega ne demokratskega zatiranja, ki ne ni niti konstitucionalne spore na eni in drugi strani.

Konferenca je tudi v sklopu sklepov in resolucij pozivala članstvo pro-

## Poročilo tov. Gerlanca

Uspeli smo v svoji borbi proti nacifizmu samo ustvariti temelje svojih novih resnično napredni kulturi. Ta velika ljudska pridobitev je bila poverjena v roke SHPZ, ki pa tega zaupanja ni bilo vredno, ker se vsa štiri povojna leta ni zmenilo za pravilni razvoj slovenske kulture.

Za konferenco je pomenila torej konferenca, javno in jasno obsodbo skupinice ljudi, ki nimajo s kulturo nič skupnega in se demagoško sklicujejo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja iz koristilovskih in osebnih namenov. Je tudi dokaz, da se izobraženci — ki ljubijo svoj narod, svoje ljudstvo in predume, ne bi se zavedajo, da je njihovo znanje za ljudstvo in ne proti ljudstvu — morajo vrniti v veliko ljudsko družino, kjer se bodo razvili in pomagali razvijati.

Predstavniki prosvetnih društev so tudi pokazali, da je njihova skrb za kulturo in za razvoj naprednih sil na svetu posvečena obraniti miru, ker je vojna sovražnica uspešna napredka, kulture in ljudskega razvoja.

Oster protest se je dvignil iz našega slovenskega ljudstva preko vseh kulturnih predstavnikov zaradi ne demokratskega zadržanja v zvezi z upravo, ki smatra nas Slovence kot neenakopravni narod in ki s tem krši ne samo osnovna demokratska načela, na katera se vsa vada sklicuje ob vsaki priliki, temveč tudi statutarne določbe našega ozemlja, ki so bile podpisane v imenu od Sovjetske zveze, maršala tudi od ZDA in Velike Britanije. Gonja proti slovenskemu jeziku ni samo nedemokratično dejanje, marveč je tudi kulturna sramota. Sredi XX. stoletja je bilo početje nepojmljivo in se ne more strinjati z sedanjo kulturno stopnjo civiliziranega sveta. Bno je prebiti načel vsake politike mora biti spoštovanje drugih narodov in ne pa njihovo zatiranje in zopostavljanje. Res je tudi, da je v Trstu uvedena sovrzestna demokracija, ki nam daje svoje demokratične kulturne primere v Indoneziji, Vietnamu, na Filipinih, Birmaniji, Španiji itd. Trst, kar je preveč in preveč, nam ne dovoljuje tega ne demokratskega zatiranja, ki ne ni niti konstitucionalne spore na eni in drugi strani.

Konferenca je tudi v sklopu sklepov in resolucij pozivala članstvo pro-

## RESOLUCIJA

Clani odborov slovenskih prosvetnih društev, včlanjenih v SHPZ, zbrani na delovni konferenci dne 15. maja 1949, so po preučitvi položaja, v katerem se nahaja slovenska kultura na anglo-amerikem področju STO sprejeli sledečo

RESOLUCIJO:

V sedanjem času pretete vojne nevarnosti je prva dolžnost vseh organizacij in aktivistov napredne ljudske prosvete, da se vključijo v svetovno fronto miru ter da zastavijo vse sile za ohranitev miru v svetu.

Jugoslovenskim narodom, ki se bore proti izdajalski kliki, pošiljamo naše bratske pozdrave in iskreni želji, da bi se Jugoslavija čimprej zopet vključila v svetovno demokratično fronto pod vodstvom Sovjetske zveze.

Protestiramo proti politiki okupacijske Vojske slovenske, ki dopušča vedno hujske krivice proti Slovincem, zlasti proti slovenskemu jeziku, kulturi in šoli.

Pozivamo zato VU, da naj v imenu osnovnih človeških pravic in v skladu z določili mirovne pogodbe z Italijo spremeni to svojo politiko, ki ni v interesu mirnega sožitja in blaginjanja tukajšnjega prebivalstva. Predvsem naj ukine vse fasistične zakone in ostale predpise, ki v čemerkoli kršijo narodne pravice Slovencev, ter prepreči pogubno narodnostno mržnjo.

Zvesti tradicijam NOB ter slovensko-italijanskega bratstva hočemo še v naprej delovati za dvig in procvit napredne ljudske kulture, ki je naša izmed odlik borbe za napredek in demokracijo.

Zato najostreje obsodimo bivše vodstvo SHPZ, ki se je oddaljilo od prave smeri ljudske prosvete, ter zlorabilo našo prosvetno organi-

## Novo delo... ..novi uspehi

Napredni prosvetni delavci so zaradi tega skušali od pomoči v tej težki situaciji, ter so napeli vse sile, da bi obnovili prosvetno delo na terenu. Ker ni bilo več misliti na kakšnokoli pomoč s strani GO SHPZ, so se ti zbrali na sestaneke ter sprejeli resolucijo, v kateri obsodijo razdiralno in protikulturno delo vodstva SHPZ, postavljajo napredno prosvetno organizacijo in ki so bila potrjena na vseh občnih zborih in plenumih SHPZ. Obznanje je zela ključ čistiti aparat SHPZ ter je izključila iz vodstva tovariša Gombača in tovariša Bidovca ostalih članov, ki niso bili njihovega mišljenja, pa ni več valjalo na odbravo seje. Za tem je nadaljevala s pritiskom, zlasti materialno, na ostale funkcionarje ter uslužbence v svojem aparatu. Mnogi jih je bilo kot nasprotnih ali nezanesljivih odstranjenih ali pa premeženih na drugo delo. Ko so se na ta način iznebili vsake kontrole, so začeli s svojim protiljudskim delom, da bi vpregli vso prosvetno organizacijo v službo Babičeve politične skupine. Ker pa je bil odpor ljudstva le prehod, so se morali zadovoljiti s tem, da so začeli sabotalno delo prosvetnih društev, da so napravili v njih razkol ali da so jih vsaj prislili h kulturnemu molku.

## RESOLUCIJA

Clani odborov slovenskih prosvetnih društev, včlanjenih v SHPZ, zbrani na delovni konferenci dne 15. maja 1949, so po preučitvi položaja, v katerem se nahaja slovenska kultura na anglo-amerikem področju STO sprejeli sledečo

RESOLUCIJO:

V sedanjem času pretete vojne nevarnosti je prva dolžnost vseh organizacij in aktivistov napredne ljudske prosvete, da se vključijo v svetovno fronto miru ter da zastavijo vse sile za ohranitev miru v svetu.

Jugoslovenskim narodom, ki se bore proti izdajalski kliki, pošiljamo naše bratske pozdrave in iskreni želji, da bi se Jugoslavija čimprej zopet vključila v svetovno demokratično fronto pod vodstvom Sovjetske zveze.

Protestiramo proti politiki okupacijske Vojske slovenske, ki dopušča vedno hujske krivice proti Slovincem, zlasti proti slovenskemu jeziku, kulturi in šoli.

Pozivamo zato VU, da naj v imenu osnovnih človeških pravic in v skladu z določili mirovne pogodbe z Italijo spremeni to svojo politiko, ki ni v interesu mirnega sožitja in blaginjanja tukajšnjega prebivalstva. Predvsem naj ukine vse fasistične zakone in ostale predpise, ki v čemerkoli kršijo narodne pravice Slovencev, ter prepreči pogubno narodnostno mržnjo.

Zvesti tradicijam NOB ter slovensko-italijanskega bratstva hočemo še v naprej delovati za dvig in procvit napredne ljudske kulture, ki je naša izmed odlik borbe za napredek in demokracijo.

Zato najostreje obsodimo bivše vodstvo SHPZ, ki se je oddaljilo od prave smeri ljudske prosvete, ter zlorabilo našo prosvetno organi-

## Novo delo... ..novi uspehi

Napredni prosvetni delavci so zaradi tega skušali od pomoči v tej težki situaciji, ter so napeli vse sile, da bi obnovili prosvetno delo na terenu. Ker ni bilo več misliti na kakšnokoli pomoč s strani GO SHPZ, so se ti zbrali na sestaneke ter sprejeli resolucijo, v kateri obsodijo razdiralno in protikulturno delo vodstva SHPZ, postavljajo napredno prosvetno organizacijo in ki so bila potrjena na vseh občnih zborih in plenumih SHPZ. Obznanje je zela ključ čistiti aparat SHPZ ter je izključila iz vodstva tovariša Gombača in tovariša Bidovca ostalih članov, ki niso bili njihovega mišljenja, pa ni več valjalo na odbravo seje. Za tem je nadaljevala s pritiskom, zlasti materialno, na ostale funkcionarje ter uslužbence v svojem aparatu. Mnogi jih je bilo kot nasprotnih ali nezanesljivih odstranjenih ali pa premeženih na drugo delo. Ko so se na ta način iznebili vsake kontrole, so začeli s svojim protiljudskim delom, da bi vpregli vso prosvetno organizacijo v službo Babičeve politične skupine. Ker pa je bil odpor ljudstva le prehod, so se morali zadovoljiti s tem, da so začeli sabotalno delo prosvetnih društev, da so napravili v njih razkol ali da so jih vsaj prislili h kulturnemu molku.

## Poročilo tov. Gerlanca

Uspeli smo v svoji borbi proti nacifizmu samo ustvariti temelje svojih novih resnično napredni kulturi. Ta velika ljudska pridobitev je bila poverjena v roke SHPZ, ki pa tega zaupanja ni bilo vredno, ker se vsa štiri povojna leta ni zmenilo za pravilni razvoj slovenske kulture.

Za konferenco je pomenila torej konferenca, javno in jasno obsodbo skupinice ljudi, ki nimajo s kulturo nič skupnega in se demagoško sklicujejo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja iz koristilovskih in osebnih namenov. Je tudi dokaz, da se izobraženci — ki ljubijo svoj narod, svoje ljudstvo in predume, ne bi se zavedajo, da je njihovo znanje za ljudstvo in ne proti ljudstvu — morajo vrniti v veliko ljudsko družino, kjer se bodo razvili in pomagali razvijati.

Predstavniki prosvetnih društev so tudi pokazali, da je njihova skrb za kulturo in za razvoj naprednih sil na svetu posvečena obraniti miru, ker je vojna sovražnica uspešna napredka, kulture in ljudskega razvoja.

Oster protest se je dvignil iz našega slovenskega ljudstva preko vseh kulturnih predstavnikov zaradi ne demokratskega zadržanja v zvezi z upravo, ki smatra nas Slovence kot neenakopravni narod in ki s tem krši ne samo osnovna demokratska načela, na katera se vsa vada sklicuje ob vsaki priliki, temveč tudi statutarne določbe našega ozemlja, ki so bile podpisane v imenu od Sovjetske zveze, maršala tudi od ZDA in Velike Britanije. Gonja proti slovenskemu jeziku ni samo nedemokratično dejanje, marveč je tudi kulturna sramota. Sredi XX. stoletja je bilo početje nepojmljivo in se ne more strinjati z sedanjo kulturno stopnjo civiliziranega sveta. Bno je prebiti načel vsake politike mora biti spoštovanje drugih narodov in ne pa njihovo zatiranje in zopostavljanje. Res je tudi, da je v Trstu uvedena sovrzestna demokracija, ki nam daje svoje demokratične kulturne primere v Indoneziji, Vietnamu, na Filipinih, Birmaniji, Španiji itd. Trst, kar je preveč in preveč, nam ne dovoljuje tega ne demokratskega zatiranja, ki ne ni niti konstitucionalne spore na eni in drugi strani.

Konferenca je tudi v sklopu sklepov in resolucij pozivala članstvo pro-

## Poročilo tov. Gerlanca

Uspeli smo v svoji borbi proti nacifizmu samo ustvariti temelje svojih novih resnično napredni kulturi. Ta velika ljudska pridobitev je bila poverjena v roke SHPZ, ki pa tega zaupanja ni bilo vredno, ker se vsa štiri povojna leta ni zmenilo za pravilni razvoj slovenske kulture.

Za konferenco je pomenila torej konferenca, javno in jasno obsodbo skupinice ljudi, ki nimajo s kulturo nič skupnega in se demagoško sklicujejo na slovensko prebivalstvo našega ozemlja iz koristilovskih in osebnih namenov. Je tudi dokaz, da se izobraženci — ki ljubijo svoj narod, svoje ljudstvo in predume, ne bi se zavedajo, da je njihovo znanje za ljudstvo in ne proti ljudstvu — morajo vrniti v veliko ljudsko družino, kjer se bodo razvili in pomagali razvijati.

Predstavniki prosvetnih društev so tudi pokazali, da je njihova skrb za kulturo in za razvoj naprednih sil na svetu posvečena obraniti miru, ker je vojna sovražnica uspešna napredka, kulture in ljudskega razvoja.

Oster protest se je dvignil iz našega slovenskega ljudstva preko vseh kulturnih predstavnikov zaradi ne demokratskega zadržanja v zvezi z upravo, ki smatra nas Slovence kot neenakopravni narod in ki s tem kr

ZA LJUDSKO OBČINO, ZA MIR IN DEMOKRATIČNE SVOBOŠČINE

# KANDIDATI S.I.A.U. ZA NABREŽINSKO OBČINO

Slavec Ado

Gratton Ferruccio

De Lorenzi Ignazio

### Nabrežinski občani!

Mislej Slava

Sardoč Emil

Legiša Marjan



rojen v Nabrežini 4. januarja 1913. Po poklicu delavec, sedaj tajnik Zveze enotnih sindikatov STO, slovenske narodnosti, delavnega pokolenja, znan bореc demokratičnega in delavskega gibanja, udeležil se je narodno osvobodilne borbe, bil je komisar odreda; član Centralnega komiteja Komunistične partije STO.

rojen v Nabrežini 23. januarja 1911., Italijan, tehnik. Sedaj je tajnik Okrajnega odbora Zveze enotnih sindikatov v nabrežini. Bil je partizan in znan zaradi svoje aktivnosti na sindikalnem polju; član Komunistične partije.

rojen v Nabrežini 13. januarja 1899., gostilničar v Sv. Križu, Italijan, zelo priljubljen v svojem okolišu.

rojna v Praprotnu 3. avgusta 1918., Slovenka, gospodinja, polproletarka, znana aktivistka v narodno osvobodilni borbi; članica Komunistične partije.

rojen v Prečniku 24. aprila 1910., klesar, Slovenec, zelo aktiven v delavskem gibanju.

rojen v Medji vasi 3. aprila 1926. kmet Slovenec, bivši partizan, je zelo popularen v Medji vasi; član Komunistične partije.

## To je vaš znak

Marizza Josip

Caharija Stanislav

Dorbeš Oskar

Gruden Ivo

Legiša Oskar

Bronzin Ernesto



Za demokratično občino  
za obnovo kamnoseške industrije  
za boljše prometne zveze  
za boljši šolski, kulturni in športni ustroj  
za gradnjo delavskih stanovanj  
za pomoč in zaščito kmetov  
za kontrolo nad cenami  
za pravilno socialno podporo  
za zdravstveno zaščito



rojen v Nabrežini aprila 1877., mali irgovec, Slovenec. Znan se izzza časa prve svetovne vojne kot socialistični prvoborec. Zaradi svoje odločnosti je pretrpel mnogo preganjanja od raznih režimov. Ljudstvo ga ceni kot gospodarskega strokovnjaka.

rojen v Nabrežini 23. junija 1913., po poklicu ornarist, Slovenec, demokrat proletarskega izvora. Predsednik športnega društva »Nabrežina«.

rojen v Nabrežini 1. maja 1908., Slovenec, tehnik, znan zaradi svojih naprednih idej in solidnosti.

rojen v Nabrežini 8. julija 1914., klesar, Slovenec, uživa veliko spoštovanje med ljudstvom. Je član Komunistične partije.

rojen v Mavhinjah 18. avgusta 1925., klesar, Slovenec, partizanski bореc in pristaš delavskega gibanja.

rojen v Devinu 16. maja 1890., Italijan, delavec v CRDA, soliden in pošten demokrat. Član Komunistične partije.

## Voli SIAU!

Rukin Ferdinand

Blason Mario

Radovič Danilo

Tence Boris

Leban Stefan

Perčič Bogoljub

Antonič Anton

Legiša Ivan



rojen v Nabrežini 22. januarja 1905. Slovenec, mizar, znan protifašistični bореc, večkrat zaprt in konfiniran. Bil je predsednik Okrajnega ljudskega odbora v Nabrežini, član Komunistične partije od leta 1929.

rojen v Gradiski 28. julija 1913., klesar, Italijan, znan zaradi svojega demokratičnega mišljenja.

rojen v Nabrežini 25. decembra 1914., kmet, Slovenec, aktivist v narodno osvobodilni borbi, demokrat. Zaradi svoje poštenosti zelo priljubljen med ljudmi. Je član Komunistične partije.

rojen v Sv. Križu 23. marca 1921., klesar, Slovenec, bivši partizan, zelo aktiven v delavskem gibanju član Komunistične partije.

rojen v Slivnem 28. septembra 1897., klesar Slovenec, je pretrpel mnogo preganjanja za časa fašizma, bil je konfiniran in zaprt pred letom 1943; član Komunistične partije.

rojen 4. februarja 1913. v Sempolaju, mehanik, Slovenec, bivši partizan in aktivist. Priljubljen v svojem okolišu.

rojen v Cerovljah 26. januarja 1907., delavec v CRDA, Slovenec, aktivist za časa narodno osvobodilne borbe. Uživa mnogo zaupanja pri ljudeh; član Komunistične partije.

rojen v Medji vasi 23. septembra 1913., stanuje v Devinu, delavec Slovenec, znan demokrat in aktivist se izzza dobe fašizma; član Komunistične partije.

## Za pravilno rešitev vseh občinskih problemov glasujte za program in kandidate S.I.A.U.



Odlomki iz članka Georgija Deja, sekretarja KP Romunije

# Titova klika najbolj zagrizeni sovražnik socializma

Na dan mednarodne solidarnosti delavcev, ko vsi pošteni ljudje v svetu potrjujejo ponovno svojo odločnost, da se bodo borili proti anglo-ameriškim vojnim hujskačevam, manifestira delavski razred sveta svojo enotnost v borbi za demokracijo in socializem. Proletarci vsega sveta se vse bolj zbirajo in združujejo okrog avantgarde mednarodnega socializma. Zveze svetjskih socialističnih republik. Tradicija je, da približno na ta dan proletarski revolucija marša na srmatotni oder vse izdatice in razbija delavske enotnosti in socializma. Tega dne se bolj jasno kot prej tudi vidi izdajalska vloga Titove klike, ki je presla v labor imperializma.

numorni borbi proti njemu. Vendar pa govori Tito, začetnik kulikov neramno o socialistični Jugoslaviji in o socialistični izgradnji. Res čuden način izgradnje socializma: zunaj dežele naslonitev na anglo-ameriške imperialiste, smrtne sovražnike socializma, a v notranjosti podpora kulakom, ki so ravnokotni sovražniki socializma.

Bratskim narodom Sovjetske zveze in dežel ljudsko demokracije je zelo žal, da morajo narodi Jugoslavije prenašati te težave. Nasprotno se je s tem jasno izkazalo in potrdilo vse tisto, kar je predvidevala resolucija Informbiroja. Resolucija je predvidela vse posledice demagoških in avanturističnih ukrepov, ki jih je podvzela Titova klika in v cilju, da diskreditira socializem.

V tem pogledu je značilno ozračje, ki je vladalo na nedavnem III kongresu Ljudske fronte Jugoslavije. Glavno mesto v dnevnem redu kongresa je bilo dodeljeno Titovemu govoru. V začetku svojega govora je Tito izjavil, da bo govoril o političnih nalozah Ljudske fronte. Vendar pa je bil ves njegov referat posvečen samo enemu vprašanju: klevetam in lažem proti Sovjetski zvezi in deželam ljudske demokracije.

Sploh pa govori program Ljudske fronte, da ona zbira vse ljudi brez ozira na njih misljenje. Na ta način so lahko člani ljudske fronte vsi kapitalisti in kulaki, vsi špekulanti in četniki, ustali itd. Program Ljudske fronte je obenem tudi program Komunistične partije Jugoslavije, ki ji stoji na čelu trokistična klika.

To je socializem v besedah in obnova kapitalizma v dejanjih. S tem namenom so tudi prišli predstavniki ameriških kapitalističnih trustov v Beograd. Njim so izkazali vse časti. Najprej so prišli predstavniki ameriških trustov jevla, za njimi predstavniki industrije in nafte. V želji, da bi pomagali Titu, pošiljajo anglijski imperialisti Titu v hitrem tempu kavčuk. Organ anglijske buržoazije »Manchester Guardian« izraža svojo zaskrbljenost: »Režim maršala Tita se ohrani lahko edino če bo moč kupovati na zapadu v zadostni količini blago in stroje.« Mednarodna buržoazija se trudi, da bi rešila Titov režim. Na ta način dobivajo »takovane trgovske in gospodarske vezi čisto političen značaj. Ameriški imperialisti pomagajo politično Titu v njegovi borbi proti ZSSR in deželam ljudske demokracije.

Na najvažnejša naloga, ki stoji sedaj pred človeštvom je borba proti anglo-amerškemu imperializmu. Cilj te borbe je, da zaduži je v začetku zločinca načrte napadalcev, da bi sprožili novo svetovno vojno. Na stotine milijonov ljudi se zbira okrog Sovjetske zveze v eno samo veliko fronto za obrambo miru. Povsod se dvigajo glasovi miru proti atlantskemu paktu — paktu vojne. V prvih vrstah borbe za mir se nahajajo narodi, ki so največ pretrpeli za časa vojne. Edino narodno Jugoslavije, ki so prešli toliko krivici zaradi nacifasističnega barbarstva, ni Titova klika dovolila vsop v to armado miru.

Vse ocene gospodarskih težav v Jugoslaviji imenuje Tito eklevete. Pogledimo kako stojijo stvari po njegovih lastnih besedah: »Na nekaterih mestih so še pomanjkljivosti v preskrbi... kar se tiče živil-

skih nakaznic so se dogodile, nevarne stvari... napačna politika, politika razpajavanja, je doprinesla k temu, da so se izprali državni fondzi za preskrbo... ponekod so bile odvzete živilske nakaznice delavcem in drugim državljanom, ki so zaposleni v proizvodnji in ki nimajo nobene druge možnosti za preskrbo, itd. itd.»

# Veljaki naših dni

»Tempora mutantur... izrek latinski ta prasiari nazorno zdaj vam bomo prikazali, svejlake naših dni da v luči pravi bi spoznali.

Je prvi mojster mojstrov, pisan pič, delavec, kmet in žurnalst Babič; v razkosni vili, glej, tribun nam naš življenje divno snuje, za delavske pravice le v avtu se vozjuje; v »Primorskem eboreca proti laži, zlu, krivici, v »Savoja brati se z ameriški strici; ker Kominform le preveč mu glori je vzel, profesij treh vsaj ene učiti se nemara bo začel.

Poglavnika doglavnik je Jurist, drevesa zdravega odpadli veli list; rad sreba vince, ah, se rajši če mu ga kdo plača, po vetru novem urno plašč Jože svoj obraca. Na Laškem se nekot Marinku je zameril, pokoro delal je nato in se pred Ozno cmeril, zdaj, končno le je v liniji in s eteroora pišac, taborski gromovnik, notorici kričac, kvasac.

K dvojici tej oprezno je tretji koraca, gimnastik preizkusen, rodu sokolskega; pogled poptuhen, obraz zepel, trbovelski nekdanji to slavni je učitelj; po knapovskih glavah močiček je poprej udrihal, med četnike bradate Jo potlej jaderno popihal; na Opcinah svoj šotor zdaj Drago je razpel, o Marksu, Engelsu se on nam civkati začel.

A da oprinikov bi truma poguma ne zgubila, iz Kopra sem je zvezda repatica prisvetila; tržaško ljudstvo reši heretiko in zmoj, poslala brž ucene tri modre je na pot: v deželo k nam prišli so trije rasi, zdaj vsem obetajo se zlati časi, nič več skrbi, nič truda in ne joka, zivil vi Laurenti, Ukmari, Stoka.

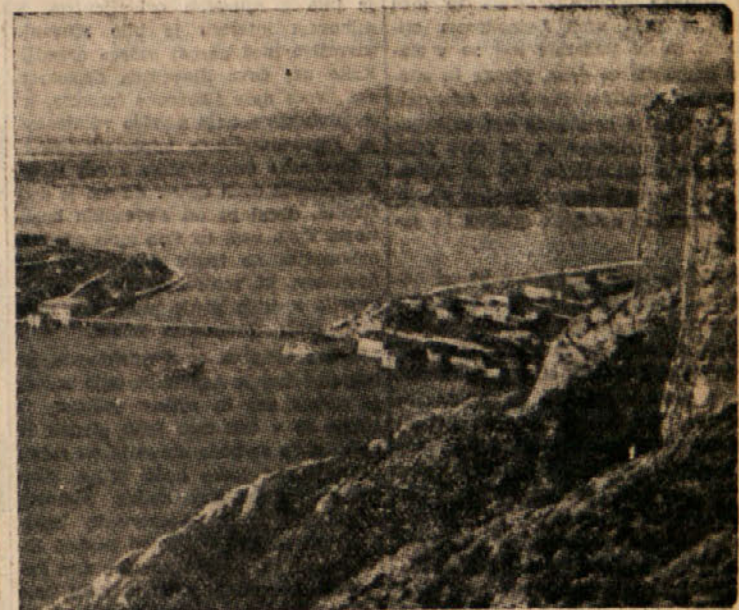
Ponižno zdaj vsi skupaj poklekimo, trojico nabedužno počastimo, trojico mlado, ki se za nas ubija, muči in grešnike iz teme vodi k luči; očisteno gnolobe spet naše bo telo, srce kot prej veselo in živo; čist skrali mi končno bomo zrak, zasluša pač je vaša, Vojo, Joco, Mrak!

Ni vrsta generalov s tem bratci se končana in dela njihova vam tudi ne prebrana; pred vam velmožov kopica se pravde svoje čaka, snemite krinko jim — v obraz se zarezi vam spaka.

PEPI STRELA.

# DEMAGOGIJA s Skadrskim jezerom

Cela vrsta je provokatorskih not, ki jih neutrudno pošilja jugoslovanska vlada vladam ljudskih demokracij. S tem daje izdajalno dragoceno gradivo imperialističnemu časopisu. V to vrsto diplomatskih not spada tudi izjavna nota Ljudski Republiki Albaniji v vprašanju izsevanja Skaderskega jezera. Ves propagandni, kovinski aparat jugoslovanskih oblastnikov se je oprijel problema izsevanja Skaderskega jezera ter ga pričel račvati vati na partijskih kongresih posameznih republik, v dnevnem časopisu, po radiju, itd.



V poslednjem času je začela izdajalska skupina veliko propagandno kampanjo v vprašanju Skaderskega jezera. Beograjski propagandisti pravijo, da ga hočejo izsušiti. Oni bi dali na razpolago svojo stehniko in strokovnjake (OZNe) a Albanija esamo delovno silo. Albanska vlada je obšla vse poskuse, da bi izkoristili albansko delovno ljudstvo. To tembolj, ker v stehniko, ki jo ima sedaj Jugoslavija ni mogče izvršiti takih velikih načrtov.

Znano je dejstvo, da se jugoslovansko gospodarstvo nahaja v katastrofalno težkem položaju. Titova klika izrablja brezvestno in zločinško delovne sile in vse živilske moči delavcev lastne dežele.

Ker je situacija taka, stopajo jugoslovanski oblastniki pred javnost s svojim načrtom za izsušitev Skaderskega jezera in trdijo, da bi bila s tem rešena ena izmed najvažnejših naloz, ki jih postavlja petletna načrta.

Nasprotno pa je res čudno, da se ta najvažnejša naloga petletnega načrta (po besedah Titovcev), tiče prav izsušitve Skaderskega jezera, ker pripada preko 70% jezerske površine drugi državi, to je Albaniji.

Za izsuševanje jezera enušitv Titova klika svoje emehanzicajo in strokovnjake, medtem ko bi morala dati Albanija esamo nekvalificirano delovno silo.

Kakšno mehancizajo nudijo v tem primeru? Če mislimo na tisto s Kalero razpolaga Jugoslavija sedaj, moramo ugotoviti, da je ta tako brezpomembna, da o njej ni treba niti govoriti. O njej je dovolj vsak mladinec, ki je delal na mladinskih progah ali pa na izsuševanjih v Makedoniji, na Posavskem kanalu, kakor tudi na lele načetem kanalu Donava-Tisa-Donava.

Izgradnja mladinskih prog, izsušitev majšinskih močvirij, ureditev Posavskega kanala ni zasluža Titove mehancizacije, ki je praktično sploh ni. Vse to je plod nadležnosti naravnih, jugoslovanskih mladinec, ki je verovala, da gradi socializem.

Oprema in stroji, ki jih je Jugoslavija predala Albaniji so sestavljeni iz starega materjala, ki so ga zveli iz raznih sgrabišča tehničnega materjala.

Tako so na pr. kompresorji, ki so bili poslani v Albanijo, bili sestavljeni iz raznih delov starega železa, ki je bilo nabrano v okolici Skoplja. Tako ustvarjene stroje so po nalogu od zgoraj prebarvali, da bi izgledali kakor novi. Take so jih tudi jugoslovanske oblasti izročile Albaniji.

Tako so izgledale jugoslovanske investicije, s pomočjo katerih so titovci ustanovljali razne mešane jugoslovansko-albanske družbe; ki so iskoriščale prirodna bogastva dežele. S to prebarvano tehniko so titovci iskoriščali nekvalificirano albansko delovno silo, a sami so vršili vlogo organizatorjev in kontrolorjev.

Jasno je, da Titova klika sploh ne misli rešeno na to, da bi pristopila k izsuševanju Skaderskega jezera.

Jugoslovanski oblastniki so z izdajstvom zapustili demokratski tabor in izdajstvom, da bi njihova dežela dobila pomoč ZSSR in dežel ljudske demokracije. Brez visoko razvite napredne socialistične tehnike, ki jo lahko nudi edino ZSSR in industrijsko razvite dežele ljudske demokracije, je nemogče izvršiti izsuševanja dela takega obseva, ravnokot pa ni mogče izvesti obširne mehancizacije poljedelstva na tem velikem izsušenem področju.

Titovci so vedeli v naprej, da vodstvo Ljudske republike Albanije ne bo moglo nikakor sprejeti predloga, da vrže za nedoločen čas na neizvedljivo delo na tisoče svojih delavcev in to kot nekvalificirano delovno silo, a celo pod nadzorstvom titovskih strokovnjakov.

Nasprotno pa je znana stvar, da Tito sploh nima strokovnjakov za socialistična dela, ako ne računamo kot astrokvonjake trokistične razbijače demokratskega bloka. Radi njihovega izdajalskega dela pa se ne bi nikoli znižala gladina Skaderskega jezera.

Titovci so prav tako dobro vedeli, da se velika dela gradijo lahko samo pod pogoji tesnega političnega in gospodarskega sodelovanja.

Izdajstvo te linije je obsodil albanski narod in njegovo vodstvo, javno in odločno.

Sedaj pa se postavlja samo po sebi vprašanje: Če so ti zagrizeni šovinisti vse to vedeli, zakaj se sploh poslali noto Ljudski republiki Albaniji?

Poslali so jo prvič z namenom, da bi provocirali in oklevetali albansko vodstvo; drugič v svrhu propagande in ustvarjanja sovraštva pri jugoslovanskih narodih proti albanskemu; tretjič v namenu, da bi se otresli odgovornosti pred široki množicami, da niso izvršili petletnega načrta.

Oni nimajo poguma stopiti pred svoje narode odkrito in priznati, da so se zdavnaj zapustili vsako misel na graditev socializma. V svojih lažeh in v demagoških trikih, ki jim pridejo silno pcceni, so se spuščili tudi v vprašanju Skaderskega jezera na pozicije bivših vlad stare predvojne Jugoslavije. Toda te metode so dobro poznane vsem jugoslovanskim narodom, a prav posebno Crnogorcem.

Titovci pravijo, da je njihovo postopanje z Albanijo primer, kako se je treba boriti za socializem in za sodelovanje med narodi. Ker se pa zavedajo, da nihče več ne verjame njihovim lažem, tudi če jih prinesejo v ie tako čudni obliki, začenjajo z grožnjami. Tako piše »Borba«, da bi Jugoslavija lahko izvršila taka dela, ki bi dvignila vodno gladino Skaderskega jezera in povzročila še večje poplave na Albanskem ozemlju.

Taki ukrepi, bi po mišljenju jugoslovanskih oblastnikov, lahko priložili Albaniji, da se pokori Titovi škli.

Ni slučaj, da se je izkazalo v angleškem parlamentu prav v teh dneh, v diskusiji o politiki Jugoslavije, da je eden izmed prvih poboljšev za gospodarsko pomoč, zahteva, da izvrši Jugoslavija gospodarski in politični pritisk na Albanijo. Na ta način upajo, da bodo vključili Albanijo v eno fronto z Jugoslavijo proti smoskovskim diktatorjem.

Vedno bolj besni napadi jugoslovanskih imperialističnih agentov Titove klike proti Ljudski republiki Albaniji so očividni v zvezi s tem, kar se govori v angleškem parlamentu.

Jugoslovanski oblastniki, ki ne mislijo več niti najmanj na izgradnjo socializma v lastni deželi, poskušajo z vsemi silami preprečiti razvoj socializma tudi v drugih deželah. Zato je popolnoma razumljivo, da je albanska vlada tudi to poslednjo položaj titovcev pravilno ocenila in odločno razbila.

Junjski albanski narod, pod vodstvom svoje delavske Partije, daje odločno in nepomirljivo svoj obratun agentom Titove klike.

V Albaniji so oni popolnoma razkrinkani kot trokistična skupina, ki se je izročila v agencuro imperialistov. To pa je pomagalo tudi k temu, da vidijo jugoslovanski narodi še bolj je popolnejši pravi obraz svojih oblastnikov.

# Vsaka akcija Babičeve skupine škoduje demokratskemu gibanju

Titova klika igra določeno vlogo v načrtih imperialističnih vojnih hujskačev. Prav tako vloga igra tudi njena tržaška podružnica, ki jo oficijelno vodi Babič, navadna lutka v rokah Borisa Krajačerja, vsemogčnega ministra za notranje zadeve Slovenije, tj. policijskega epokrovitelja beograjske protisovjetske skupine v Ljubljani.

Po zdnjih govornih Tito in Mote Pijade nam je postalo jasno, da skušajo beograjski izdajalci omajati zaupanje demokratskih sil v Sovjetsko zvezo, poslužnoje se gesel imperialističnega izvora. Danes je jasno odrekajo Sovjetski zvezi in njeni v stoterih bojih prekaljeni Bolševiški partiji vodilno vlogo v Enotni socialistični fronti, v mednarodnem demokratskem pokretu. Da bi nekako utemeljili svoje trditve govore o »degeneraciji« Sovjetske zveze, Bolševiške partije in tov. Stalina, o enacionalizmu sovjetskih ljudi, o revizionizmu marksizma-leninizma s strani sovjetskih bolševikov. Govore že o »imperializmu«, »skolonizatorskih poskusih in ehemoničnih« načrtih Sovjetske zveze in Bolševiške partije.

Ne samo so potrdili resničnost resolucije Informacijskega urada, ki jih je pred enajstimi meseci obdela v najvažni prav te krilatice, ki so načrtno krožile med visjimi predstavniki jugoslovanske partije marveč so že prekoračili

vsako mejo spodobnosti in odkrito govore, da je Titova stranka postala svetilnik mednarodnega demokratskega pokreta, Enotne socialistične fronte.

Tako dačel so že prišli, da se v njihovi politiki smatra Sovjetsko zvezo in države ljudske demokracije kot glavne sovražnike Jugoslavije, medtem ko odkrito zapuščajo celo v besedah vsako najmanjšo »grajno« zoper imperialiste, ki ogranzajo a svojimi vojnihujskimi načrti demokratski svet, socialistično izgradnjo in deželah ljudske demokracije in miren razvoj Sovjetske zveze.

Ko pa govore o imperialističnih načrtih za novo vojno ne omenjajo anglo-ameriških imperialistov, marveč neke »imperialiste« tako, da je vsak demokrat jasno, da skušajo natočevati, da so ti simperialisti in vojnihujski, komunisti, ne pa Wall Streetski mogotci.

Vsaka akcija Babičeve skupine je naperjena proti demokratskemu pokretu v Trstu. Njena linija je jasna: blatiti tržaško demokratsko gibanje in njegovo Komunistično partijo, omajati s svojo protisovjetsko in razdiralno propagando zaupanje množic v KP, očrniti delovanje KPI in drugih kompartij. Ker ji ni uspelo takoj ob objavi resolucije IU zagotoviti si večji del množic in ker je bila takoj razkrinkana pred demokratskim gibanjem, si je nadela krinko revolucionarnos doslednosti in začela tavati k blatenjem vsega, kar je demokratskega.

Kot posledica protisovjetizma ki je najboljši znek protidemokratskega in protiljudskega mišljenja, je zrasel v nedolgel nacionalizem Titovih oprinikov v Trstu. Za njih je pogodba prijateljstva in vzajem-

nega sodelovanja med ES in CGIL korak naprej. k priključitvi Trsta Italiji, kakor da bi dve sindikalni organizaciji in je prav posebno pa resnično razredni sindikalni organizaciji odločaj o pripadnosti Trsta. Za njih je dejstvo, da prihajajo na naša zborovanja komunistični govorniki iz Italije — iz Jugoslavije pač ne moreta priti niti Zujevci niti Hebrang, ker sedita že 13 mesecev v Titovih zaporih — ...revizionizem Vidalijs. Za njih je dejstvo, da se bo Komunistična partija predstavlja na volitve s svojim pravim licem... revizionizem markizma-leninizma in... ooprtuzem. Za njih so vse bratske vezi z drugimi demokratskimi pokreti v svetlu... prodaja Trsta Italiji.

S temi svojimi krilatimi dokuzujejo svoj histerični šovinizem. Vsak drugi komunist ali demokrat



Skupina piesaik pleše v albanskih nosah narodni pies.

# Najnovejši liferant Wall Streeta

... mi imamo tako lepe stvari na prodaj, za katere lahko obimo vse kar hočemo (besede iz Titovega zaključnega govora na III Kongresu ljudske fronte)



TITO (prodaja Jugoslavijo): Prodajam na debelo in na drobno. Kar ven z dolarji.

V sedanjih volitni borbi je za nas demokrate posebno važno, da poznamo svoje politične nasprotnike, zlasti še stranke, ki bodo nastopile s svojimi listami na teh volitvah. O tako imenovanih italijanskih strankah od MSI do »socialistov« ali pravilne social-šovinistov smo si Slovenci že zdavno na jasnem, da so odkriti nasprotniki demokratskega gibanja in posebej še narodnih pravic Slovencev. Zato nas danes zanimata dve tako imenovani slovenski skupini to je Agnelettova in Babičeva.

Nastali sta sicer v popolnoma različnih okoliščinah in z navideznimi različnimi cilji, a vendar ju v danem položaju zaostrene borbe proti imperializmu moremo prepoznati za skupini, ki sta po svoji funkciji in svojih resničnih namenih popolnoma enaki. Obe sta v svoji borbi izrazito protiljudski in protidemokratski, saj se borita z neverjetno doslednostjo edinele proti demokratskemu gibanju delovnega ljudstva Tržaškega ozemlja. Prav tako pa se v tej ali drugi obliki obe dezinterezirata na konkretnih vprašanjih, za katerih rešitev se bore dejone množice.

Za pravilno spoznanje bistva ene in druge ter njune medsebojne podobnosti ju moramo primerjati na glavnih vprašanjih, ki se pojavljajo pri nas v javnem življenju na STO. Na ustanovnem zasedanju Informacijskega urada KP v Varšavi leta 1947 je rekel Zdanov, da je v sedanjem času protimperialistične borbe zvestoba do Sovjetske zveze,

# Dve skupini - ena ideologija

merilo predanosti protimperialistični fronti in svetovnemu demokratskemu gibanju. Agnelettova skupina je od vsega početka odkrita sovražnica komunizma in Sovjetske zveze ter odkrito priznava svoje bistvo imperialističnega hlapca. Brez oklevanj pristaja na vse politične akcije zapadnih imperialistov. Tako so z navdušenjem pozdravili Marshallov plan, tako sedaj odkrito zapovarjajo Atlantski vojni pakt, Babičeva skupina v svojem razvoju ni še prišla do tako odkrite stopnje v svojem stališču do obeh svetovnih taborov.

Toda njihova smer, ki jo dobiva od svojih duhovnih očetov to je izdajalske klike trokistov v Jugoslaviji, gre tako nedvomno pot v tabor ameriškega imperializma, da ni nobenega dvoma več o njihovih resničnih ciljih. Parole, ki jih babičevci uporabljajo v lastnih vrstah proti Sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije, kakor tudi do posameznih komunističnih partij v svetu, ter pisanje njihovih glasil kažejo najbolje, kako globok je preprič, ki so ga skopali nacionalistični voditelji med Sovjetsko zvezo in svojimi pristaji. Pri tem seveda ne spremeni ničesar na stvari, če iz taktičnih razlogov skušajo prikazovati uspehe Sovjetske zveze v

graduji komunizma, uporabljajoč jih kot argumente graditve socializma v Titovi Jugoslaviji. Le predobro se zavedajo, kako je naše ljudstvo predano Sovjetski zvezi in da mu je mogče dati protisovjetskega strupa za začetek le po kapljicah. Toda tudi po kapljicah so zadržali svoje redke pristaje, ki so po svojem bistvu vedno bili in ostali nacionalisti, da jim danes morejo nuditi tudi že Titov in Pijadov gonor, ki pomenita popolnoma odkrito izjavo dosledne protisovjetske linije.

Na isti liniji je Babičeva skupina tudi v vprašanju ohranitve svetovnega miru in atlantskega pakta, ki sta danes bistveni za odnos sil med obema taboroma. Babičeva skupina se ni priključila pobudi demokratskih množic Trsta, temveč je ustanovila - seveda le na papirju - svoj poseben odbor za mir. To pomeni, da niti v tem za sveto sveta in človeštva tako važnem vprašanju ni našla poti do demokratskega pokreta. S tem je jasno dokazala, da ji ne gre za stvar samo, to je za podporo svetovnega mirovnega gibanja, temveč za svojo, ki jo uporablja tudi v vprašanju, ki ga demokratske množice tako globoko občudijo, ki slepilo in gesto, da zakrinkajo svo-

je pravo lice. Isto komedijo so napravili z Atlantskim paktom, kjer so do dobre vzpajali. Toda skupina, ki je z dušo in telesom odvisna od svojih izdajalskih gospodarjev, ne more iti druge poti kot pa jo hodi Titova klika, katere voditelj v svojem zadnjem govoru Atlantskega pakta ni omenil niti z besedico.

Ce pogledamo v socialni ustroj ene in druge skupine pa vidimo še več. Tako Agnelettova kot Babičeva skupina sta po svojem članstvu tipični mešanki stranki. Jedro ene in druge tvorijo buržoazni elementi: mali in srednji pridobitniki - veliki Slovenci v Trstu sploh nimata močnega kmetje ter inteligence, bodisi pridobitnika kot so odvetniki in silni, bodisi od njih odvisni uravniki. Ti sloji vseskrat so v svojem dostojnem pot demokratskega gibanja, temveč predstavljajo le v določeni dobi kot n.p.r. v narodno osvobodilni borbi, zavajajo revolucionarnega pokreta. Cim je njihov cilj dosežen, pa postanejo njegovi nasprotniki zaradi svojih razrednih interesov. Iz teh interesov pa se poraja njihov nacionalizem, ki ni nič drugega kot konkurenčna borba med mešanostvom ene in druge narodnosti. In prav v

tem nacionalizmu se obe skupini tako točno skladata, da jih ni mogče ločiti. Povsem navaren polje je zato, da se Babičevci in Agnelettovi na terenu med seboj bori, naperjen proti nacionalistemu gibanju. Nisi vse značilno se bratstvo nekoga Babičevca, ki ima v svojem kraju precej besede, da se rajši zveže s pristaji »Demokracije« kot pa z vidaljevci, če pri so vsaj Slovenci. S tem izgovorom so Babičevci opravili svoje sodelovanje z belogardisti na prosodnem polju.

Na isti liniji sta te dve skupini tudi glede borbe delavskega razreda za svoje pravice. Obe vodita borbo proti demokratski razredni organizaciji delavcev to je Enotni sindikatom. Eni kot drugi se bore proti razredni liniji ES ter jim mečjo polena pod nogo, da bi tako zavarovali interese buržoazije in delodajalcev.

Obe skupini se odključeta v svojem sovražstvu in preziru do Italijana in ta svoj šovinizem poglablja vedno bolj. Babičevci sicer za krinkujejo svoj šovinizem v frazi »bratstvo, toda čim spregovorita katerim koli njihovim pristajcem, ki jih predstavlja italijanska antifasistična žande velike uspehe. Od časa d. unija.

# ŽENA IN VOLITVE

## NJE VPRAŠANJA TER SKRBI

Celo vrsto let so imele na razpolo- garje stranke Giunte d'intesa in med njimi v prvi vrsti Demokracija kristiana, da bi pokazale kaj so v stanju napraviti za žene, otroke in mladino ter družino. Posebno duhovščina se prodaja zelo rada kot zaščitnik družine in mladine in se zato žene upravičeno sprašujejo, kaj so napravili, da bi rešili težko povojno stanje, v katerem se nahajata družina in narašča.

Sedaj je že minilo preko 30 let odkar je v Sovjetski zvezi na oblasti Komunistična partija boljševikov. Od samega začetka, ko je prišla na oblast, so se oglašili z vseh strani, da komunistem razdira družine in uproča mladinu. Vatikan je bil na prvem mestu v tej gonji klevet in laži proti Sovjetski zvezi. Že preko trideset let je bila vsaka klerikalna tretja beseda družina in mladina, zato se danes pred volitvami tembolj vprašujejo, kaj so napravili ti iz Rima in kapitalističnih blagajni zaščitniki družine.

Ali se morda duhovniki ali pa drugi zaščitniki v teh treh letih poskrbeli, da bi mladozence dobili stanovanja? Ali so jim dali kako pomoč pri nabavi najpotrebnejše hišne opreme? Ali so zagotovili brezplačno poročniško pomoč za tiste, ki nimajo potrebnih sredstev? Ali so uslišali prošnje delavk in uradnic mater, da se poskrbi za potrebno število otroških jasi in otroških vrtec? Ali so poskrbeli za zdravstveno pomoč hišnim gospodinjam, ki so prav tako delavke, tudi če ne dobivajo za svoje delo plače? Kaj so naredili vsi ti poborniki in dobrotarji, da bi rešili težko vprašanje nezakonitih otrok? Kaj so sploh naredili za zaščito družine? Ni!

Slovenec, slovenskim ženam so pa prinesli še več svojih kapitalističnih edobrot. Prav proti naši mladini je bil napravljen njihov bes po časopisih! Vsi so bili proti slovenskim solam, od demokratiziranju pa do liberalcev in fašistov. Vsi so bili proti temu, da bi se naša mladina učila, da bi lahko neko živela srečnejše in boljše življenje. Najprej šole, nato jeziki to je njih misel. Oni čepene nazaj po tistih časih, ko so fašistični učitelji pili našim otrokom v usta, ker so spreporočili slovensko besedo. Od demokratiziranju do fašistov so vsi za eno politiko proti naši mladini, proti naši družini. Za te ljudi slovenska žena ne more voliti! A važno je, da gre na volišče in da odda svoj glas proti njim, da jim uniči njihovo upanje, da se bodo stari časi povrnil. Prav slovenska žena je videla v zadnjih štirih letih celo vrsto divjih nacionalističnih napadov proti njenim otrokom in družini, zato mora na volišče, da bo očevala svoje interese.

Tudi Slovenska demokratska zveza bo prišla na volitve z besedami, da bo branila naše slovenske interese. Toda »Demokracija« je pokazala v poslednjih štirih letih svoj pravi obraz. To je obraz poslušnega hišnega anglo-ameriškega gospodarjev. Slovenska demokratska zveza ni v preteklih letih nikoli skrivala svojih hišnečevski položaj napram zapadnim imperialistom. Nasprotno to je bil njen ponos! Anglo-ameriški gospodar pa Italijanski nacionalistov. Vse kar so imela v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

v interesu Anglo-američanov in vse je bilo z njihovim privolenjem. V njihovem interesu je bilo števjanje sovražstva med narodi našega ozemlja. Kako naj čuva Slovenska demokratska zveza naše slovenske interese, ko se istočasno ponaša s svojo vdajenostjo anglo-ameriškim imperialistom?

Slovenska demokratska zveza je sestavljena iz dveh delov. En del je klerikalni, drugi pa od slovenskih bogatinov. Tako vodi en sam most od »Demokracije« do tistih Italijanskih duhovnikov, ki vodijo krščansko demokracijo z divjo gonjo proti naši mladini, proti slovenskim solam.

Druga skupina v »Demokraciji« so bogatini, kot je Agneletto. Njih sodnik je njihov žep in njihov dobiček. Ti ljudje so v teh treh letih gledali le na to kako se bodo obogatili na račun tujih žuljev, kako bodo druge izkoristili. To je tudi razlog njihovih simpatij do anglo-ameriških imperialistov. Ni imajo z njimi skupnih interesov, ki jih morajo braniti. Oni hočejo tudi iz naših otrok narediti tisto delovno živino, iz katere bodo vlekli svoje dobičke.

Danes pred volitvami je vse te gospode in edobrotnike strah, zato obljubljuje vse mogoče. Duhovščino bodo poslali med žene, da bi vplivale na nje z grožnjami, da bodo šle v pekel, če bodo volile za komuniste. Naš žena bo tudi tej skupini dokazala, da jih je spoznala. Tistim, ki nas že štiri leta prodajajo tujcu ne more iti glas matere, ki hoče dobro svoji družini!

Se tretja stranka je, ki se bo postavila pred nas na volitvah, pred nas Slovenice in nam govori, da bo ščitila naše interese. To so Babčevci, ki se skrivajo za rdečo zvezdo, ki je v sredini nekam med, belkasta. Predstavili so se kot ljudska fronta. Z njimi je račun naših žena najtežji.

Stiri teška leta vojne je nosila žena-mati najvežji križ. Očete, možje in sinovi so bili po boljših, gozdovih, v zaporih in koncentracijskih tabori-

stih. Žena-mati jih je spremljala s svojo skrbjo in ljubeznijo. Njena velika ljubezen in požrtvovalnost sta dajali silno podporo, sta dajali silno moč vsemu zatiranemu narodu. To je bila velika Golgota žena in mater, želja da bi prišli dan vstaje. Za tisto velice vstaje naše, naših mladih rodov, je vzela slovenska mati sama težki križ na svoje uboge rame.

Danes je zato njen račun težak z njimi, ki so pljunili na vso kri in krvavi pot, ki je bil prelit za vstajenje. Ta skupina izdajalcev je izdala tiste, ki jim naš narod največ dolguje, izdala je Sovjetsko zvezo, izdala ves tabor bratskih slovenskih narodov, izdala je vse ideale za katere je bilo prelito morje krvi, izdala je naše mrtve, naše otroke, izdala je ves slovenski narod in vse narode Jugoslavije.

Kaj je ta skupina prinesla slovenski družini v Jugoslaviji, tam kjer so njeni padjaci na oblasti? Izdajalski voditelji sami so povedali: največja beda vlada med našim narodom v domovini. Otroci nimajo najpotrebnejše hrane, delovni ljudje delajo kot sužnji v največjih prilikah izkoriščanja in zatiranja. Tisoči in tisoči mladincev in mož so zopet po zaporih, druge ubijajo brez sodne razprave kot, da bi bili klavna živina. Izdajalska skupina voditeljev pa se je povezala z našimi najhujšimi sovražniki, z anglo-ameriškim imperializmom.

Odgovor naših žena na volitvah bo jasen: Obsojite bodo tisto bedo in zatiranje, ki so gospodarji Babča prinesli v Jugoslavijo.

Slovenske žene lahko volijo samo stranko, ki jo preganjajo vsi današnji gospodarji v Trstu in v Jugoslaviji, ker se bori proti bedi in zatiranju, ki jih mogoče nalagajo na našo ženo, na našo mater, na naše družine. Ta stranka je v Trstu Komunistična partija, a v okoljskih okrajih je Slovensko-Italijanska antifašistična unija, ki združuje demokrate v eno fronto proti vsem izkoriščevalcem.



Nemci in madžarski fašisti so branili Budimpešto 2 meseca pred Rdečo armado. Tekom obkoljevanja je ostalo nepoškodovanih le 10.323 poslopj od 39.643 nepoškodovane so bile smatrane tiste hiše, kjer je bila poškodovana edino streha, okna in notranja oprema, ker so skoraj v vseh hišah bile razbite šipe.



Danes sta objavljeni že več kot dve tretjini Budimpešte. Tako je skrbela madžarska vlada za dvig življenjske ravni delovnega ljudstva. Nasprotno pa mora ugotavljati Tito, eda spijo markske delavci na slama brez najosnovnejših življenjskih potrebščin. Tudi v Trstu ni bilo skoraj nobene obnove ali pa je bila v korist kapitalistov. Na to naj pomislil vsak volivec, ko bo stal pred volivno skrinjico.

# Pot madžarske mladine

Mladi kriminalci imajo v svojih vzgojnih zavodih na Madžarskem več svobodčin kot "svobodni", dijaki v Jugoslaviji ali v Dijaškem domu v Trstu

Mladina je vedno ona, ki najbolj trpi zaradi vojne in bede, ki jo vojna prinese. Po zadnji vojni je bilo stanje madžarske mladine med najbolj tragičnimi na svetu.

Približno milijon otrok je bilo lačnih, bosih in skoro golih. Preko 60.000 popolnih sirot se je potepalo po deželi, kjer so prosjali, kradli in se vsajih združevali v zločinski skupine. V najboljšem primeru so se mladi potepuhi preživljali s priložnostnim delom, ki pa je bilo vedno slabo plačano. Koncem 1946. leta je poročilo ministrstva za socialno skrbstvo ugotovilo:

...85% novorojenčkov je povitih v cunje in včasih celo v časopisni papir...

...v otroških jaslin in vrtec ter materinskih solah je 65% otrok nedovoljno prehranjen, a 76% manjkajo čevlji in zadostna obleka. Preko 40.000 otrok med 3. in 6. letom ne more zahajati v otroške ustanove, ker ima samo eno obleko...

To poročilo ministrstva za socialno skrbstvo je imelo 12 strani polnih naravnost obupnih številk. Poročilo je pokazalo vso globino nepoda iz katerega se je morala dvigniti vsa dežela in posebno njena mladina. Strahoten porast smrtnosti in kriminalitete med mladino je zahteval hitre, temeljite in odločne ukrepe. A kako jih je bilo mogoče izvesti v deželi, ki je bila komaj osvobodena in je še ležala v ruševinah?

Na Madžarskem so se vrli na delo in tri leta pozneje, v 1948, je strašni problem bedne mladine skoraj popolnoma rešen. Smrtnost med mladino je manjša kot pred vojno poslednji mal potepuhi stopajo na pot prevzgojite. Vsi otroci so danes primerno hranjeni. Še več: Madžarska vabj vsako leto na tisoče tujih otrok, da pridejo in preživijo počitnice in zdravljenje na njenih tleh, ki so bolj rodovita kot kdajkoli poprej.

Ce hočemo razložiti to temeljito izpremembo stanja, ne bi zadoščala obširna knjiga. Naj omenimo le nekaj drznih ustvaritev: Otroško mesto Hadjuhahdez in Pionirsko progno na grških Mont Szechenyi.

Hadjuhahdez leži nedaleko mesta Debrecin. V lepem gozdu, ki se razprostira na površini preko 3 kilo-

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

Danes, po dveh letih obstoja, mesto otrok Hadjuhahdez ni več skupina barak. Pod vodstvom ministrstva za socialno skrbstvo je nastalo resnično mesto z učilci, z lastnim županom, policijsko postajo, lastnimi šolami, kinematografom,

metrov je bilo vojaško taborišče, ki ga je vojna opustila. Ze leta 1945, je sklenilo ministrstvo za socialno skrbstvo, da bo tam sgrajilo zbirni center za zapuščene otroke. Sredstva so bila silno borna: prišla so iz najrazličnejših držav. S temi sredstvi so bile ponovno zgrajene do konca 1946. barake in stavbe.

skem življenju mesta) in šport ter kulturno udeleževanje.

Mesto ima svoje šole: splošno (osnovno) šolo, ki jo obiskujejo otroci od 6. do 14. leta, kako povsod na Madžarskem, in strokovno šolo, ki jo otroci obiskujejo vzporedno s prvo. V strokovni šoli se otroci lahko izuče za mizarje, kličničarje, mehanike, monterje, čevljarje, brivce in frizerije, krojače ali šivilje. Otroci dovršijo na prejšnjem splošnem tečaju, ki upravlja vse stroke, da imajo jasne predstave o prednostih in neprijetnostih vsakega poklica in si torej lahko izberejo svoj poklic sami pri popolni zavesti in poznanju stvari.

Če pokaže kako otrok posebno sposobnosti za študij in za duševno delo ga pošlje v študij in v dijaški dom za srednje ali višje šole.

Delo v delavnicah in drugih javnih ustanovah tega mesta ali pa na kmetiji, kjer je obdelanih preko 150 ha, smatrajo mladinci vedno kot doprinos k gospodarskemu procvitu mesta, kot delo, ki prinaša korist vsem. Delo smatrajo otroci kot doprinosi kuznosti, s katerim se stalno izboljšujejo ali modernizirajo mestne naprave in ustanove, in kjer se stalno ustvarja novo. Tako so n.p.r. mladi meščani sklenili, da zgradijo kopališče: jasno jim je, da tega ne zmorejo sami, da jim bo država dala material in druga sredstva, toda delo je v veliki večini naloga njih samih, kar opravijo z velikim navdušenjem. Dobro vedo, da potrosi država za njihovo mesto 40.000 forinto v mesečno, pri čemer niso vsote plače odraslega

osebja in investicije za povečanje mesta po triletnem načrtu.

Tretja glavna aktivnost je športne igre na malem stadionu mesta in predvajanje nekaterih glasbenih skladb, med katerimi je tudi Molierova drama, Pevski zbor, ki šteje 70 pevcev, igra vsako leto v kulturnem življenju mesta; zbor spada med najboljše na Madžarskem. Tudi kino je začel pred kratkim s svojimi predstavami, ki so delavci telefonske delavnice v Budimpešti darovali mladini v Hadjuhahdazu popolno opremo za zvočni film.

Bodotnost mesta otrok, ki je bila pred dvema leti še tako negotovna je danes zagotovljena, ker vlada ni štedila s pomočjo vzgojiteljev in pedagogov, ki so bili doloženi na to akcijo. To mesto bo velika šola za otroke, ki so bili v zgodnji mladosti žrtve vojnih grozot. Za namene ravajo povečati mesto otrok. Kmalu tu bo zgrajena kralnica, štečarna delavnica za igrače.

Triletni načrt je pa predvidel tudi velike investicije za nadaljni razvoj mesta, za nove gradnje stanovanjskih hiš, šol, delavnic in učilnic, športnih igrišč itd.

Ko pregledujemo demokratske svobodčine, ki jih uživajo madžarski mladi kriminalci in zapuščeni otroci v otroškem mestu Hadjuhahdez se spominjamo na prilike, katerih žive naši otroci na tej strani na drugi strani meje. V Titovi demokraciji velja princip, da mladi svobodnja dijaki srednjih sol, ne morejo imeti niti najmanjše avtonomije. Niti govora pa ne morejo imeti, da bi mladinci uživali svobodo, kot jo uživajo zapuščenci na Madžarskem.

Tudi v Dijaškem domu v Trstu vlada nedemokratska uprava. Dela pod komando g. Pahorja. Razumljivo je, da Pahor s svojimi etničnimi tradicijami ni dovoljen za napredne ustanove, kot je primer na Madžarskem.

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

Učenci v dijaškem domu v Trstu imajo v svoji službi tudi vso skupino Italijanski nacionalisti počeli, je bilo

## Volitve in volivna borba na tržaškem ozemlju v preteklosti

# Iz volivnih borb za časa stare Avstrije

Komaj trije tedni nas ločijo od volitev! V pisano papirnato odejo ograjeno mesto, razgovori mečasnova usmeritev »demokratskih« rovanja itd vse v spominja, da se pripravila nekaj izrednega nekaj velepomembnega...

Seveda — pod soncem nič novega! Niso nove volitve, niti ni nova usmeritev »demokratskih« volivnih zakonov, usmerjenih v končni cilj onih, ki imajo v rokab — platno in škarje...

Leta 1865. Je tržaški občinski svet potreboval 80 svetnikov. Seveda ni bilo vseeno, kdo so ti možje, ker ni bilo vseeno, kdo vlada v tržaški občini kakor danes! Da bo vse prav, naj pomore volivni zakon — kakor danes! Pa si malo bližje ogledamo tedajni volivni zakon!

Vsi tedajni volivni upravičenci so bili razdeljeni na štiri skupine in so stvorili štiri volivne kurije: v prvi kuriji je volila veleburžuazija; volivci v drugi kuriji so

bili srednja buržuazija, visoki uradniki, razni doktorji itd.; tretjo so tvorili mali posestniki, trgoteči in sišnici; četrta kurija je bila prihranjena onih, ki niso plačali nikakih davkov.

Osnova tedanjemu volivnem zakonu je bila terzi višina davkov posameznih volivnih upravičencev. Razumljivo je, da je število volivnih upravičencev bilo najmanjše v 1. kuriji in se je stopnjevalo v naslednjih kurijah tako, da je bilo v 4. največje; z drugimi besedami: mišljenje širokih ljudskih slojev se je odražalo predvsem v 4. kuriji manj v 3., medtem ko so v 2. in 1. prišli v poštev le maloštevilni srednji in veliki zakon.

Da se je pa ohranila hegemonija baš teh poslednjih v občinskem svetu, so mandate razdelili ne po številu volivcev, temveč enakomerno po kurijah in sicer je vsaka kurija dala po štiri poslance, tri je dala trgovaška zbornica, ostalih dvajnajst pa mestna občina. Peščico buržuazije raznih stopenj je torej zastopalo v tedanjem občinskem svetu enako število poslancev kakor grojno večino delovnega ljudstva.

Leta 1897 je novi volivni zakon ustanovil pet kurij in sicer: 1. za veleposelstnike in veleindustrije, 2. za srednjo buržuazijo, 3. za ostale manjše dvoptvalce, 4. za one, ki so plačali le najmanjše davke.

V 1. okraju je zmagal socialist, v 4. slovenski kandidat, medtem, ko je v 2., 3. in 4. okraju prišlo do ožjih voliv med socialisti in it. liberalci, ki jih je pa to dejstvo tako zelo razočaralo, da so vrgli puško v koruzo, odstopili od nadaljnih volivnih borb, kar je imelo za posledico, da so v vseh štirih mestnih okrajih zmagali socialisti.

Ce si malo ogledamo volivni program teh dveh strank, nam bo položaj kmalu pojasnjen! Volivni program socialistov leta 1907 se v bistvu ni razlikoval od današnjega volivnega programa komunistične partije; vseboval je razredno borbo, za pravico delovnega ljudstva,

a 5. kurija je bila splošna kurija, v kateri so volili vsi oni, ki niso plačevali nikakih davkov, torej proletarijat, obenem z njimi pa tudi vsi volivci iz prvih štirih kurij, ki so torej volili dvakrat.

Po tem zakonu, ki je istotako vsestransko podpiral imovitejše sloje, je Trst volil pet poslancev v dunajski državni zbor: vsaka kurija je volila po enega, v državnozbornih volitvah leta 1902. je po tem volivnem zakonu bil v 5. kuriji izvoljen Pitacco.

Skrajno reakcionarne volitve po kurijah so bile odpravljene po dolgotrtnih in trdih bojih delovnega ljudstva, ki je zahtevalo enake in splošne volitve, šele leta 1907. ko je bila uvedena splošna in enaka volivna pravica. S tem zakonom so pri volitvah prišlo do izraza politične stranke.

Trst je bil tedaj razdeljen v pet volivnih okrajev in sicer:

1. okraj: Staro mesto in Sv. Jakob,
2. okraj: Novo mesto in Nova mitnica.
3. okraj: Stara mitnica.
4. okraj: Sv. Vid in Gornja Carbola.
5. okraj: vsa ostala predmestja in gornja okolica.

Prvič je bil novi volivni zakon uveden za državnozbornske volitve dne 16. junija 1907. Izid teh volitev je bil naslednji:

Okraj	Socialisti	Italijanski liberalci	Italijanski kršč. socialisti	Slovenska stranka
I.	2.902	1.645	290	911
II.	1.792	3.120	664	1.614
III.	2.178	1.949	499	660
IV.	1.127	997	505	485
V.	1.449	714	—	4.497
Skupaj	9.447	8.425	1.958	8.167

borbo za socialne reforme, borbo proti vojni, borbo proti italijanski frendtvi, ki je hotela priključitev Trsta Italiji, zahteval je bratstvo narodov itd. Nasprotno sta pa tedajni Italijanski stranki — kakor danes DC, PRI, MSI, itd — pripeli na svoja volivna prapora italijanstvo Trsta, ki naj bi zakrilo njihove prave težnje: obdržanje

privilegiranega položaja v korist buržuazije — kakor danes! Predaleč bi dalec zasli, če bi hoteli podrobneje razmotriti dejstva, ki nam jih dokumentira izid volitev leta 1907 v Trstu, dvoje bi pa še radi ugotovili:

Klerikalizem ni tedaj igral v Trstu nikake vloge. Ni je pa niti prej, niti pozneje in je danes — tudi pri Današnji DC nikakor ne sme istovetiti s klerikalizmom, ker je danes ta stranka le najprimernejša in za enkrat najsiromnejša krinka, pod katero se morejo skrivati najrazličnejši buržujski in frendtistični oportunistični elementi, ki se — v zavesti, da sam nacionalizem ne uspeva več v Trstu ogrinjajo še v klerikalno suktnjo omenjeno pa isteju osiguranje svojih lastnih interesov v rimski vladi, ki je danes v rokah demokristijana De Gasperija. Ko pa jutri tega več ne bo, bo tudi klerikalizem DC splahlil...

Neka skupnica, ki hoče biti komunistična, je še nedavno breknala na kaj čudno struno! Na vse pretege je trdila, da smo mi naenkrat postali — Italijanski frendtisti, ki hočejo spraviti Trst pod Italijo, da pod Degasperijevo visoko reakcionarno Italijo zadnje čase so sicer to krilatilo nekam opustili, anti zato, ker so sami videli nesmisel te »trditve. Ker pa se nam ne gre za to, da bi ribarili v kalnem, jih za enkrat opozorimo le na zgodovinsko dejstvo, da je bil socializ